

Coneixes els nostres veïns musulmans ?

Josep Palacios i Manuel

Associació Cultural Islàmica Annour
Associació Cultural Musulmana Al-Ouahda

Títol

CONEIXES ALS NOSTRES VEÏNS MUSULMANS?

Text

Josep Palacios i Manuel

Edita

Associació Cultural Musulmana Al-Ouahda / Associació Cultural Islàmica Annour.

(...) He intuït les seves preguntes, inquietuds i impaciència. Així, explico l'islam i la civilització àrab als meus fills, que van néixer musulmans, i a tots els nens, sigui quin sigui el seu país, origen, religió, idioma i esperances.

Les meves paraules no pretenen ser cap prèdica ni una defensa. No pretenc convèncer ningú, només explico, de la manera més objectiva i senzilla possible, la història d'un home que va esdevenir profeta, i la història d'una religió i d'una civilització que ha aportat molt a la humanitat.

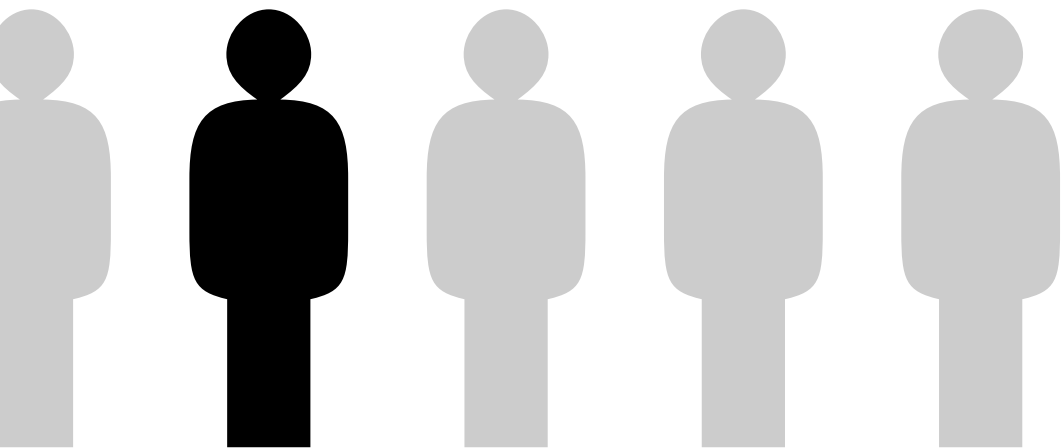
He rellegit l'Alcorà, he consultat llibres d'especialistes i he procurat reconstruir en poques pàgines quinze segles d'història amb l'esperança d'ajudar a entendre, encara que només fos una mica, el que està passant actualment.¹

(...)

1- Fragment extret del llibre *L'islam explicat als nostres fills*, de Tahar Ben Jelloun.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	7
I. l'Íslam	
1. El naixement d'una religió nova	11
2. Els cinc pilars de l'Íslam	13
1. El testimoni de la fe o <i>shahadah</i>	14
2. L'oració o <i>salat</i>	14
3. L'almoïna o <i>zakat</i>	15
4. El dejuni o <i>sawm</i> durant el ramadà	16
5. El peregrinatge a la Meca o <i>hajj</i>	17
3. L'Alcorà, el llibre sagrat de l'Íslam	18
4. El Profeta Mohamed (s.a.s), l'enviat d'Al·là	21
5. Les fonts sagrades de l'Íslam: els <i>hadizs</i> i la <i>sunna</i>	25
6. Altres elements fonamentals en l'Íslam	27
1. La xària o la llei islàmica	27
2. El dogma de fe en l'Íslam	28
3. Les tendències religioses en l'Íslam: sunnites i xiïtes	30
4. Les prohibicions alimentàries en l'Íslam	33
5. El <i>jihad</i>	35
II. El món àrab i musulmà	
1. El món musulmà	38
2. El món àrab	39
3. La divisió territorial del món àrab	42
4. Minorïes ètniques i religioses en el món àrab	43
III. La cultura musulmana	
1. La situació de la dona	45
2. La família	48
3. El matrimoni	48
4. El divorci	50
5. La poligàmia	50
6. La mort	51
7. La mesquita	52
8. L'imam	56
9. El divendres i el seu significat	57
10. El calendari musulmà	58
11. Les celebracions més destacades	59
Glosari de termes	64

INTRODUCCIÓ

Mataró és una ciutat que, com la majoria de municipis, ha estat testimoni de l'arribada d'un nombre de persones important, que han vingut d'altres països. Actualment la ciutat té més de 121.000 persones, vingudes de 100 països diferents.

Són persones, veïns i veïnes, que han deixat el seu poble i la seva ciutat, el seu país d'origen per buscar unes condicions de vida que desgraciadament sovint en el seu lloc d'origen no han tingut. Ens referim a l'ensenyament, la sanitat, el treball, a poder tenir oportunitats en el desenvolupament social i personal. En definitiva, unes condicions de vida dignes.

És evident que en una ciutat com la nostra, amb persones originàries de tants països diferents, de vegades es produeixen situacions com a conseqüència de la convivència entre persones d'òrgens tan diversos. Aquestes situacions es poden produir en forma de conflicte, sovint a causa del descoïneixement de les lleis, de les normes socials o de codis culturals diferents, fins i tot contraposats.

De la mateixa manera i pels mateixos motius, també és evident que hi ha elements molt positius. Actualment Mataró, com la resta de municipis de Catalunya i d'Espanya, és una ciutat multicultural on convivim persones de cultures, idiomes, tradicions, costums i, fins i tot, religions diferents.

Més enllà de les diferències i dels problemes, la ciutat s'ha convertit en un mosaic de llengües, de festes, de colors, d'olors i de sabors molt diversos. Més enllà de les diferències, la ciutat és l'espai comú de convivència, de relació entre persones i col·lectius. A tots ens uneix, més enllà de les diferències, el vincle de pertànyer, de treballar i de viure en la mateixa ciutat. Més enllà de les diferències, a tots ens uneix el mateix llaç: tots som veïns i veïnes de Mataró i a tots i a totes ens hauria d'unir el mateix objectiu de millorar cada dia la convivència entre les persones, independentment del seu lloc d'origen, color de la pell, costums o religió.

L'Associació Cultural Musulmana Al-Ouahda i l'Associació Cultural Islàmica Annour són dues entitats de la ciutat, que fa anys que treballem per mantenir la religió i la cultura musulmanes. Però com a entitats de Mataró també treballem, cada dia, per millorar l'acollida i la integració de persones que vénen dels nostres països d'origen. El nostre objectiu últim és millorar la convivència entre tots els veïns i veïnes i establir ponts d'encontre, de coneixement mutu i de col·laboració per millorar les relacions amb tots els mataronins i mataronines.

Com a entitats musulmanes i d'acord amb els principis de la Constitució Espanyola i de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, el nostre objectiu és mantenir la nostra religió, l'Islam, i la nostra cultura, història i tradicions, la musulmana.

Som conscients que tant la religió com la cultura que professem no es troben en el punt més àlgid. Vivim en un món globalitzat en què tenim les notícies en pocs minuts, independentment del país on es generi la informació.

Sovint els mitjans de comunicació es fan ressò dels conflictes que desgraciadament es produeixen en països com Iraq, Afganistan, Iran, Líban o, com recent i molt malauradament, a Palestina. Són conflictes militars que tenen unes causes polítiques i socials, però també desgraciadament, sovint se'n busquen els motius en l'àmbit religiós, és a dir, a l'Islam.

L'Islam, com la majoria de les religions, no és un problema en ell mateix, sinó tot al contrari: és un camí per intentar trobar la pau, la convivència i la felicitat de les persones. El problema sorgeix quan hi ha persones que fan servir la religió (Islam, cristianisme, judaisme...) per obtenir objectius econòmics, socials o polítics. El problema no rau en la religió (en qualsevol d'aquestes), sinó en el mal ús o en la mala interpretació que se'n fa.

És per tots aquests motius i molts d'altres que des de l'Associació Al-Ouahda i l'Associació Annour creïem que feia falta donar a conèixer, amb una lectura senzilla i entenedora, els principis bàsics de la nostra religió i de la nostra cultura.

És en aquest punt on arrenca aquest projecte. Detectem que no hi ha cap material de sensibilització que vagi destinat a tots els veïns i veïnes que no són musulmans i que no tenen gaire informació sobre la religió, la cultura i els costums musulmans.

L'objectiu d'aquesta publicació no és la conversió de cap persona a l'Islam, sinó explicar, d'una manera clara i senzilla, els principis fonamentals de la nostra religió.

Fa anys que vivim conjuntament en els mateixos edificis, que comprem en les mateixes botigues, que els nostres fills van a les mateixes escoles. Juguem en els mateixos parcs i ens visita el mateix metge, però sovint no ens coneixem prou.

Des de l'Associació Cultural Musulmana Al-Ouahda i l'Associació Cultural Islàmica Annour volem fer passos endavant. Volem contribuir a conèixer-nos millor entre veïns de la ciutat per millorar el nivell d'entesa i de convivència.

Aquesta publicació és un pas per aconseguir aquests objectius, amb la qual volem explicar a tota la ciutadania la importància que té per als musulmans la religió, els costums, la cultura i tot el que té a veure amb els nostres valors i les nostres creences.

Estem convençuts que, malgrat tot, hi ha molts més elements que ens uneixen que no pas ens separen. I per sobre de tot ens uneix una realitat: la ciutat on vivim i que volem contribuir a millorar.

Aquesta publicació és un primer pas. En queden molts d'altres per fer, i estem convençuts que aconseguirem els objectius, però cal que fem el camí plegats.

I. L'islam

1. EL NAIXEMENT D'UNA RELIGIÓ NOVA

L'islam és una de les grans civilitzacions de la humanitat. Va néixer el segle VII en la península Aràbiga i es va estendre d'Orient a Occident. La seva expansió territorial es va produir durant els segles VII i VIII pels àrabs, que van conquerir les províncies més riques de l'imperi Bizantí. Van sotmetre l'imperi Persa, i van convertir a l'islam tota la població que havien conquerit. El resultat va ser el domini de tot el Mediterrani, d'est a oest.

L'islam va servir llavors de pont entre les cultures orientals i Europa. Els àrabs van acceptar formes de govern d'altres cultures, fomentant el respecte i la justícia entre les diferents religions, com per exemple jueus i cristians.

En l'àmbit cultural van estudiar filòsofs com Aristòtil; van assimilar formes artístiques bizantines, com les cúpules; o perses, com els arcs de ferradura. Van introduir en els diferents territoris la numeració i la narració, la pólvora, la brúixola i el paper.

Els erudits islàmics medievals van fer aportacions molt importants a la filosofia, la medicina, l'astronomia, les matemàtiques i les ciències naturals. Des del segle IX fins al segle XIII la comunitat islàmica va ser la civilització més fèrtil del món en l'àmbit de la cultura. Va ser molt important el paper que els musulmans d'Al-Andalus van exercir a l'edat mitjana com a transmissors de la ciència i la cultura clàssica, i amb totes les aportacions importants en totes les matèries del coneixement humà.

Al-Andalus era, aleshores, el centre cultural més notable de tot el món civilitzat i des d'allà se n'irradià la cultura a tot Europa.

Des del punt de vista religiós, l'islam comparteix amb el judaisme i el cristianisme molts elements comuns: principis, profetes, fonts d'inspiració, textos i transmissions orals. De la mateixa manera que les altres dues grans religions és monoteïsta i, conjuntament, formen el que s'anomena les "religions de llibre", atès que totes tres es basen en l'existència de llibres sagrats: la Torà per al judaisme, la Bíblia per al cristianisme i l'Alcorà per a l'islam.

L'islam com a religió va sorgir a inicis del segle VII a la península Aràbiga, on Déu (Al·là), per boca de l'arcàngel Gabriel va revelar al Profeta Mohamed el llibre sagrat, l'Alcorà, que conté tots els principis bàsics i les ensenyances que el creient necessita per a la seva salvació espiritual i l'organització en la vida terrenal.

El mot islam prové d'una paraula àrab que comparteix arrel amb *salam*² (pau), *salim* (sa). En essència, islam vol dir pacificació o tolerància. Totes les persones que practiquen l'islam es denominen musulmanes, concepte que prové de l'àrab *muslim*, que literalment vol dir *persona que se sotmet a Déu*.

Tots els musulmans creuen que només hi ha un déu (Al·là) que mereix ser adorat, i que Mohamed, (s.a.s.)³ n'és el missatger i Profeta. Quan es creu en aquesta afirmació, amb el cor (amb la pràctica de les bones accions), i amb la boca (declaració pública de professió de fe), és quan una persona es considera musulmana.

Així doncs, no és correcte parlar d'"islamistes" ni de religió "mahometana": la religió és l'islam, i Mohamed és el nom del Profeta. D'aquesta manera sempre que fem

2- La paraula *salam* es fa servir com a salutació entre musulmans *assalam aleikum* i significa que la pau sigui amb tu. Simbòlicament es desitja que la persona se'n vagi en pau i que la confiança d'Al·là l'acompanyi. (De la mateixa manera que en català acomiadem amb Adéu, o donem la benvinguda amb Déu vos guard).

3- En àrab, sala *alah alaihi wa salam*, que significa *que totes les benediccions i la pau d'Al·là siguin amb ell*. El costum és que es repeteixi cada vegada que es pronuncï el nom del profeta Mohamed. També es pot abreviar com PSCE, és a dir, *que la pau sigui amb ell*. Aquesta frase la fan servir els musulmans cada vegada que es pronuncia en nom d'un profeta, com Jesús o Moisès. Aquestes abreviatures es fan servir en totes els escrits del món musulmà, tant públics com privats, i en alguns països, fins i tot en els documents oficials.

referència a la religió parlarem de l'islam, i sempre que es referim a les persones, la denominació correcta és la de musulmans.

L'islam és, consegüentment, una religió monoteïsta com el cristianisme i el judaisme. Cal destacar que només hi ha un déu, compartit per les tres religions, i que l'única diferència és el nom: *Déu*, en català; *Dios*, en castellà, *Dieu*, en francès; *God*, en anglès; *Alah*, en àrab. La diferència és la llengua, no el concepte: els cristians que viuen en països de tradició àrab, també fan servir la paraula *Alah*, ja que és el nom que es dona a Déu en àrab, i també en arameu, la llengua de Jesús.

El missatge de l'islam és universal, no va dirigit a cap poble en particular. La idea de racisme dins de la religió musulmana és inacceptable: la valoració d'una persona es fa per les seves obres, pel seu grau de compassió i no per la seva ètnia. Els àrabs com a integrants de la comunitat musulmana mundial representa tan sols el 18% del total. La resta de musulmans són persones de moltes ètnies, que parlen llengües diferents i que tenen costums diversos. D'aquesta manera, és tan musulmà un habitant de Catalunya com un d'Àrabia Saudita, nascut de pares musulmans o que hagi escollit l'islam com a camí.

2. ELS CINC PILARS DE L'ISLAM

Tradicionalment es diu que la fe en l'islam es basa en cinc pilars fonamentals. Aquests pilars són ritus religiosos de compliment obligat per a tots els practicants i constitueixen el nucli central i denominador comú de tots els musulmans, al mateix temps que distingeix l'islam d'altres cultes religiosos. El compliment d'aquests pilars exigeix una dedicació de ment, cos, sentiments, temps, energies i possessions materials. En complir amb les obligacions dels fonaments es reforça la constant presència de Déu en la vida dels musulmans, recordant-los que són membres d'una única comunitat mundial de creients, l'*umma*.

Per ser un bon musulmà cal complir amb dues condicions fonamentals: reconèixer i afirmar que tan sols existeix un Déu i que Mohamed és el seu Profeta i, a més a més, posar en pràctica i complir els cinc pilars fonamentals de l'islam, que són el testimoni de la fe, les oracions diàries, l'ajut als necessitats, el dejuni durant el ramadà i la peregrinació a la Meca.

1. El testimoni de la fe o *Shahadah*

El testimoni de la fe és el pilar més important i consisteix a reconèixer un únic Déu i Mohamed com el seu Profeta. Aquest reconeixement s'ha de fer des del cor, amb els actes de les persones, i amb les paraules, mitjançant la professió pública de la fe. És una fórmula senzilla que consisteix a afirmar públicament, amb fe i convicció *Ashhadu ana la ilaha illa Alah, wa ashhadu ana Mohamed rasul Alah*, és a dir “dono el meu testimoni que només existeix un Déu i dono el meu testimoni que Mohamed és el seu missatger”. En síntesi significa que ningú pot ser adorat, només Déu, i que el seu missatger i últim Profeta és Mohamed.

Tots els musulmans hauran de recitar aquesta fórmula públicament i amb convicció per practicar l'islam. En aquest sentit, la *Shahadah* té el mateix valor litúrgic que el bateig per al cristianisme.

2. L'oració o *Salat*

L'oració és un aspecte fonamental en la vida dels musulmans. És la columna vertebral de l'islam. Diàriament milions de musulmans s'orienten cap a la Meca, la ciutat més santa de l'islam, i lloc de naixement de Mohamed on hi ha la Kaàba.⁴

⁴ Literalment significa *donat*, és una estructura cúbica coneguda i considerada com la primera casa de Déu. Construïda per Adam a imitació de la casa de Déu en el cel, lloc on hi ha el tro diví envoltat d'àngels. En una de les cantonades de pedra negra, que presumptament l'hi havien col·locat Abraham i Ismaïl com a símbol de l'aliança de Déu amb els dos i, per extensió, amb la comunitat islàmica.

Salat és el nom que reben les cinc oracions diàries: a l'alba, al migdia, a mitja tarda, al vespre i abans de la mitjanit. Aquests cinc resos, que contenen versicles de l'Alcorà, són obligatoris i s'han de fer en àrab, la llengua de la revelació, independentment de la llengua materna dels fidels.

L'oració és una connexió directa entre el creient i Al·là, per la qual cosa, abans de començar les oracions s'ha d'anar net de cos i de ment. Per això abans dels resos es fan les ablucions purificadores, que consisteixen a rentar-se bé la cara, els braços, les mans i els peus. Aquestes són les ablucions simples o petites. Les ablucions completes consisteixen a rentar-se bé tot el cos, i es fan després de tenir relacions sexuals, i en les dones després de tenir la menstruació.

Cada part de l'oració té una funció determinada dins d'aquest ritual diari, de manera que es combina meditació, devoció, ascensió moral i exercici físic. Preferiblement l'oració s'ha de fer en companyia, però si no és possible es fa individualment. Les persones que tenen problemes de salut o que ja són grans poden resar asseguts o fent moure només els ulls. Les oracions es poden fer gairebé a tot arreu (als camps, a les fàbriques, a les oficines, a les universitats, etc.), només cal que l'espai sigui net.

3. L'almoïna o *Zakat*

Segons l'Islam, tot pertany a Déu, i la riquesa, per tant, ha estat col·locada a les mans dels éssers humans només perquè l'administrin.

El significat original de la paraula *zakat* és *purificació* i *creixement*. Donar el *zakat* significa “donar un percentatge especificat sobre certes propietats a les persones necessitades”. Cal fer-ho discretament, sense presumir ni assenyalar ningú per no humiliar-lo. El principi fonamental del *zakat* és ajudar les persones que ho necessiten. D'aquesta manera es purifiquen els guanys i les riqueses de la persona i s'ajuda a establir una justícia social i econòmica més gran.

El percentatge, que es fa obligatòriament sobre l'or, la plata i els diners en efectiu que no s'hagin fet servir al llarg d'un any lunar, és del 2,5%. D'aquesta manera, les possessions es purifiquen en reservar una porció petita dels ingressos per als necessitats. Una persona també podrà donar tot el que vulgui com a almoïna o caritat.

4. El dejuni o *Sawm* durant el *Ramadà*

El *Ramadà* és el nom del novè mes del calendari musulmà. És el mes sagrat per als musulmans, ja que durant aquest mes Mohamed va rebre la primera revelació de l'Alcorà. Durant tot el mes de ramadà tots els musulmans dejunen des de l'alba fins a la posta de sol, s'abstenen de menjar, beure, fumar i de tenir relacions sexuals. Els ancians, les persones malaltes, les que són de viatge, els nens i les dones que estan embarassades, que donen de mamar o tenen la menstruació no tenen l'obligació de dejunar.⁵

El dejuni és una pràctica comuna de totes les religions, de vegades exercit com una penitència, d'altres per distreure dels plaers carnals. En l'Islam es dejuna per superar-se com a persona i aprofundir en la disciplina, la reflexió i la vida espiritual. Durant el mes del ramadà es posa a prova la voluntat de resistir les temptacions i la capacitat de meditar sobre la vida.

És un mes en què els creients es dediquen a resar en recolliment i a examinar la seva conducta en la vida. És, al mateix temps, una mostra de solidaritat cap a les persones que no tenen les seves necessitats bàsiques cobertes diàriament, les persones que passen gana i set i les persones menys afortunades, les quals cal ajudar i acollir.

El dejuni es trenca a la posta de sol, just després de la quarta oració.⁶ És un moment

5- Els viatgers, les dones embarassades, les que donen de mamar o les que tenen la menstruació, no tenen l'obligació de dejunar, però sí que han de recuperar els dies de dejuni que no han fet.

6- La quarta oració diària s'anomena *Salat al-Magrib*, és a dir, oració de la posta de sol.

de festa i unitat familiar, de solidaritat col·lectiva, d'instrucció religiosa i purificació espiritual. El final de mes del ramadà és la segona festa més important en el calendari musulmà: la festa de l'*Aid el Fitr*.⁷

5. El peregrinatge a la Meca o *Hajj*

La peregrinació anual a la ciutat de la Meca, a l'Aràbia Saudita, és una fita que els musulmans han de complir, com a mínim un cop a la vida, sempre que es tinguin els mitjans físics i econòmics suficients per poder-la fer.

Cada any milions de persones de tots els països del món van a la Meca. Malgrat que la primera ciutat santa de l'Islam, la Meca sempre està plena de visitants, el *Hajj* anual comença en el dotzè mes del calendari islàmic. Els peregrins homes vesteixen vestimentes especials i simples: dues peces de tela de color blanc que fan que desaparegui qualsevol tipus de distinció cultural i de classe. Les dones van vestides amb robes que cobreixen tot el seu cos excepte la cara i les mans. El fet de cobrir-se el cos constitueix un símbol de pobresa i d'unitat i igualtat entre tots els creients de manera que tots es presenten davant Déu sense diferències.

Els peregrins van a resar a la mesquita de Haram, on hi ha la Kaâba cap a la qual els musulmans dirigeixen les oracions quan resen. La Kaâba és el lloc d'adoració que Déu va fer construir als profetes Abraham i al seu fill Ismael.⁸

Els ritus del *Hajj* consisteix a fer set voltes a la Kaâba, i a anar set vegades entre les dues muntanyes de Safa i Marwa, tal com ho va fer Hagar, la mare d'Ismael buscant aigua. Després els peregrins es reuneixen a la muntanya d'Arafa per demanar els seus desitjos a Déu i per demanar perdó i misericòrdia. La imatge dels creients amb les

⁷- Al Marroc es coneix com *Aid el Seguir* o festa petita.

⁸- Abraham, en àrab *Ibrahim*, i Ismael, en àrab *Ismaïl*, són dos profetes que l'Islam comparteix amb la tradició judeo-cristiana.

seves vestimentes blanques a la muntanya d'Àrafa demanant misericòrdia divina fa recordar als musulmans com serà el dia del judici final.

El final de la peregrinació està marcat per una festa, l'*Aïd el Adha*. S'inicia amb una oració entre tots els peregrins i, a continuació, se sacrifica un xai en commemoració del sacrifici d'Abraham. El seu significat és el mateix que en la religió cristiana. Déu va demanar a Abraham que, per demostrar la seva fe, sacrificués el seu fill gran. Quan Abraham estava a punt de sacrificar-lo, Déu li va enviar un xai perquè el degollés en lloc del seu fill Ismael.

Per aquest motiu, la festa del *Hajj* o festa de la peregrinació és coneguda també com la festa del xai. Actualment ha esdevingut la festa més important del calendari musulmà.⁹

3. L'ALCORÀ, EL LLIBRE SAGRAT DE L'ISLAM

L'alcorà, en àrab, *al-Qur'an*, és el text sagrat de l'Islam. El seu nom en àrab significa *recitació, lectura recitada*. En les seves pàgines hi trobem un conjunt de revelacions que Déu va fer al Profeta Mohamed a través de l'àngel *Jibril*.¹⁰

Les revelacions es van fer en llengua àrab, segons la creença musulmana, quan Mohamed les va proclamar als seus seguidors, aquests les memoritzaven o les escrivien en fulles de palma o en materials semblants. Després de la mort de Mohamed l'any 632 de la nostra era, els seus seguidors van començar a recuperar aquestes revelacions i l'any 650 es van recollir en una primera recopilació de l'Alcorà tal com el coneixem avui dia.

L'Alcorà és el llibre sagrat dels musulmans. És una recopilació que reuneix una sèrie

9- Al Marroc l'*Aïd el Hajj* es coneix també com a *Aïd el Kebir*, és a dir, la festa grossa.

10- *Jibril* és l'arcàngel Gabriel del cristianisme.

d'oracles o de textos escrits en llengua àrab, predicats als seus deixebles pel fundador de l'Islam, Mohamed, entre els anys 610 i 632 de la nostra era.

Conseqüentment, per als musulmans l'Alcorà no és una paraula humana, sinó la paraula mateixa de Déu, eterna i literal, portada als homes per un enviat especial, un Profeta. Per als musulmans l'autor de l'Alcorà és Déu i Mohamed tan sols l'ha transmès, l'ha comunicat. Les revelacions, que es van fer durant vint-i-tres anys, van ser memoritzades per Mohamed, i després les va dictar als seus companys. Més endavant les van escriure escribes, que les van examinar detingudament mentre el Profeta encara vivia.

L'Alcorà està dividit en 114 sures (capítols), que se subdivideixen en passatges curts, cada un dels quals és una *aleia* (versicle).¹¹ Tenen una extensió semblant a la del Nou Testament de la Bíblia cristiana. Una característica important és que els capítols no estan ordenats per ordre cronològic, en el qual es creu que li fou revelat a Mohamed sinó de més gran a més petit. L'única excepció d'aquest criteri és la primera sura, la *Fatiha* (obertura), que és relativament curta.

La frase ritual “en el nom de Déu, el clement, el misericordiós” encapçala totes les sures.¹² Cada una té un títol propi, conté el text d'una revelació i està constituïda per un nombre variable de versicles que oscil·len entre un mínim de 3 i un màxim de 268. El nombre total de versicles de l'Alcorà és de 6.211 o 6.243 segons les interpretacions.

D'una banda trobem les 86 sures, capítols, que corresponen a les revelacions rebudes a la ciutat de la Meca, i de l'altra, les 28 sures rebudes a la ciutat de Medina. Les sures de la Meca acostumen a ser curtes, místiques i adverteixen contra els perills dels paganisme. Les sures de Medina, en canvi, són més llargues i tracten detalladament aspectes de la llei de Déu, que fan referència a qüestions més espirituals i també a la forma de regular les relacions entre els membres de la comunitat de creients, l'*umma*.

11- La paraula àrab *aia* normalment es tradueix com *aleia* o *versicle*, però literalment significa *signe*.

12- En àrab *Bismillah, ar rahmani, ar rahim*.

L'àrab en què està escrit l'Alcorà es distingeix de qualsevol de les altres variants de l'idioma. És una barreja de prosa i de poesia sense mètrica, amb una gramàtica i un vocabulari que de vegades és difícil d'interpretar. De la mateixa manera que passa amb d'altres escriptures sagrades, està subjecte a diferents interpretacions. La comprensió d'alguns passatges és difícil i, generalment, s'aprèn en el si de la pròpia comunitat.

Es considera que l'Alcorà és l'exemple més perfecte de la llengua àrab. A més, si tenim en compte que entre els musulmans s'accepta el fet que Mohamed era analfabet, sempre s'ha considerat un miracle la perfecció de l'obra, la qual cosa reafirma la tradició que l'Alcorà va ser revelat al Profeta per l'àngel Gabriel.

Per als musulmans l'estil àrab de l'Alcorà, com que es tracta de la paraula d'Al·là, és miraculosament bell, absolutament inimitable. Qualsevol traducció del text a un altre idioma no pot recollir tots els matisos que hi ha expressats, i no fan sinó desfigurar el text. Després de moltes discussions, la majoria de teòlegs musulmans han admès que les traduccions són legítimes, però que només permeten de conèixer les idees i orientacions que hi ha escrites, no el seu significat real, que només es pot apreciar en àrab.

El seu contingut consisteix, principalment, en un conjunt de preceptes i de recomanacions ètiques i morals; advertències sobre l'arribada de l'últim dia i del judici final; històries sobre profetes anteriors a Mohamed (anomena com a més importants Adam, Abraham, Moisès i Jesús)¹³ i als pobles a què van ser enviats; preceptes relatius a la religió i a altres matèries socials com el matrimoni, el divorci o l'herència.

Tracta tots els temes que es relacionen amb els éssers humans: saviesa, doctrina, adoració, transaccions, lleis, etc., però el seu tema bàsic és la relació entre Déu i les seves criatures. També aporta línies de guia i ensenyaments detallats per aconseguir una societat justa, una conducta humana correcta i un sistema econòmic equitatiu.

13- En àrab Adam és *Adam*, Abraham és *Ibrahim*, Moisès és *Musa* i Jesús és *Isa*.

El seu missatge, en essència, és que només hi ha un Déu, Al·là, creador de totes les coses, que és l'únic a qui s'ha de servir practicant el culte, l'oració i una conducta correcta. Al·là sempre és misericordiós i s'ha dirigit a la humanitat a través de diversos profetes enviats per Ell, però aquests van ser rebutjats una vegada rere l'altra.

Els temes generals de l'Alcorà i moltes de les seves històries il·lustratives comporten un fons comú amb la Bíblia i el Nou Testament, encara que el desenvolupament és diferent. Cap paraula dels seus 114 capítols, les sures, s'ha canviat des de llavors, i d'aquesta manera, l'Alcorà continua essent, en cada detall, l'únic text miraculós revelat a Mohamed fa catorze segles.

L'oració diària obligada inclou la recitació dels seus passatges, i l'educació tradicional incloïa la memorització entre els fidels. L'Alcorà és, per tant, per als musulmans, la paraula de Déu, i el consideren la principal font de la Xària o llei islàmica, juntament amb la *Sunna* i els *Hadiz*.

4. EL PROFETA MOHAMED (S.A.S.) L'ENVIAT D'AL·LÀ

Mohamed¹⁴ va néixer a la ciutat de la Meca, l'any 570 de la nostra era. Era fill d'una família de comerciants del clan dels haiximites, de la poderosa tribu dels quraixites, que dominaven la ciutat i les principals rutes comercials de la península Aràbiga.

Quan va néixer, el seu pare Abd Alah era de viatge i va morir sense conèixer-lo. La seva mare, Amina, el va confiar a una dida, Halima, segons els costums de l'època, i va créixer al desert. Orfe de pare, quan tenia set anys també va morir la seva mare. Va tornar amb la seva família de la Meca amb el seu avi Abd al Muttalib, cap del clan de Banu Hachim. Després de la mort del seu avi va quedar sota la tutela del seu oncle Abu Talib, un home humil però molt just i bo que el va protegir fins a la mort. En

14- Mohamed és el nom àrab del llatí Mahoma. En àrab significa ple d'elogis, el molt lloat o el que lloa. El seu nom complet era *Abu-El-Qasim Mohamad ibn 'Abd'Alah ibn 'Abd al Muttalib ibn Hachim*.

reconeixement, Mohamed va haver de cuidar més endavant el seu cosí Ali¹⁵, fill d'Abu Talib i més jove que ell.

Va créixer sense saber llegir ni escriure i ja de nen va acompanyar el seu oncle a les caravanes comercials per diverses regions àrabs. Va ser en aquests viatges que va tenir contactes amb diferents col·lectius religiosos jueus i cristians. En créixer es va fer conegut entre la gent perquè se li podia fer confiança, era honest, generós i sincer, la qual cosa va fer que l'anomenessin “el confiable”. Mohamed era una persona molt religiosa i sempre va detestar la decadència i l'adoració als ídols de la seva societat.¹⁶

Aviat es va convertir en la persona de confiança de Jadija¹⁷, una vídua rica mestressa de les caravanes que conduïa, i als 25 anys, es va casar amb ella, una dona quinze anys més gran que ell. Era l'any 595 de la nostra era, i per primera vegada Mohamed, que havia destacat com a home piadós i preocupat per temes religiosos, gaudia d'una posició econòmica confortable.

A l'edat de 40 anys va iniciar les seves primeres experiències místiques i es va retirar a meditar a la muntanya de Hiraà, a prop de la ciutat de la Meca. Segons la tradició musulmana, mentre era a la muntanya de Hiraà en retir espiritual, li va aparèixer un personatge enorme que va ordenar-li que prediqués. Era l'arcàngel Gabriel, enviat per Déu, que es va presentar davant del Profeta per explicar-li la seva missió i per revelar-li l'Alcorà. Els primers versicles que li van ser revelats són: “Llegeix, recita (l'Alcorà, que ve de Déu)! En el nom del teu senyor que t'ha creat! Ha creat l'home de sang coagulada. Llegeix, recita (l'Alcorà, que ve de Déu)! El teu senyor és el més noble, el més generós! Ell ha ensenyat l'ús del càlam, per escriure. Ha ensenyat a l'home allò que ignorava!”¹⁸

15- Ali ibn Abu Talib, que va néixer cap a l'any 600 de la nostra era, era cosí de Mohamed, però més endavant també va ser el seu gendre després de casar-se amb la seva filla Fàtima. Va ser l'últim dels quatre grans califes.

16- La gent de la península Aràbiga era politeïsta, adorava molts déus, símbols i elements de la naturalesa.

17- Jadija, segons la tradició, va ser la primera persona que es va convertir a l'Islam. La va seguir Ali, cosí de Mohamed i el seu amic, el futur califa Abu Bakr.

18- Sura 96, que rep el nom de *La sang coagulada*.

Segons la tradició, commogut, va abandonar la gruta i es va dirigir a casa seva i va confiar la seva inquietud a la seva dona, Jadija, i aquesta va anar a casa del seu cosí i savi cristià, Waraqa Ibn Nawfal, que el va tranquil·litzar i li va confirmar que la seva visió venia de Déu.

Les revelacions van continuar durant vint-i-tres anys i es coneixen col·lectivament com l'Alcorà. Tan aviat com va començar a recitar l'Alcorà i a predicar la veritat que Déu li havia revelat, ell i el seu grup de seguidors¹⁹ van patir la persecució dels incrèduls. Mohamed predica la falsedat de les divinitats i dels ídols venerats pels àrabs, la unitat de Déu i la solidaritat de la comunitat.

Fonamentalment era un missatge dirigit als sectors més pobres de la població, la qual cosa irritava molt les classes poderoses de la Meca, que veien com perillava el seu poder, el seu estatus, el comerç i el negoci del peregrinatge.

Amb la mort del seu oncle i protector Abu Talib, i en especial de la seva dona Jadija, la persecució va tornar-se tan ferotge que l'any 622 de la nostra era, Mohamed i els seus seguidors van emigrar de la Meca a la ciutat de Medina²⁰, a uns 400 quilòmetres cap al nord. Aquest fet, l'emigració o *Higra*, marca el començament del calendari musulmà.²¹

A Medina no tan sols va mostrar aptituds religioses, sinó també polítiques. D'aquesta manera, a més de continuar la predicació de la veritat revelada, va establir aliances amb tribus jueves i àrabs, que de vegades es van sellar amb matrimonis²², per enfortir políticament la solidaritat de l'*umma*.

19- Els seus seguidors reben el nom d'*Ansar*. Un d'ells, *Jasir*, va ser sotmès a tortura fins a morir, i es va convertir en el primer màrtir de l'Islam.

20- Originàriament es coneixia com l'oasi de Iatrib, però des de l'arribada de Mohamed rebrà el nom de Medina del Profeta (en àrab *madina* significa ciutat)

21- El 16 de juliol de l'any 622 Mohamed emigra a la ciutat de Medina. Aquest fet és conegut amb el nom de *Higra*, i marca el primer dia del calendari musulmà.

22- Després de la mort de la seva esposa Jadija va casar-se fins a deu vegades per enfortir les aliances.

A poc a poc la comunitat de creients de Medina es va fer cada vegada més nombrosa, i sota el lideratge religiós i polític de Mohamed, la ciutat va acabar sent el primer estat musulmà. Això va comportar una gran rivalitat amb la Meca, i també amb les tribus jueves de diferents oasis, que no van voler convertir-se a la nova religió i es van aliar amb la Meca. Aquest refús de les tribus jueves va comportar que, des d'aquell moment, les oracions es deixessin de dirigir cap a Jerusalem²³ i es dirigissin cap a la ciutat de la Meca.

Cap a l'any 630 de la nostra era Mohamed va conquerir definitivament la Meca. Es va dirigir cap a la Kaâba i després d'ordenar la destrucció dels diferents ídols, va consagrar el santuari com "la casa de Déu". Dos anys després va tornar a la Kaâba, on va fer les cerimònies que encara avui formen part dels rituals de peregrinació: va fer les ablucions de purificació, es va cobrir amb una túnica de roba blanca sense costures, que simbolitzava la igualtat dels musulmans davant de Déu, i va fer set voltes a la Kaâba.

Poc després es va traslladar altra vegada a Medina, on va morir el dia 8 de juny de l'any 632, a l'edat de 63 anys, en braços de la seva esposa Aixa, filla d'Abu Bakr, el seu gran amic que es va convertir en el primer califa.

La predicació de Mohamed havia durat vint anys i la seva mort va deixar una religió completament consolidada i en ràpid creixement, i un estat musulmà que, després d'unificar les tribus àrabs de la península Aràbiga, en menys d'un segle es va estendre a la península Ibèrica cap a occident i a la Xina cap a orient.

El Profeta va ser l'exemple perfecte d'un ésser humà honest, just misericordiós, compassiu, veraç, fiable i valent. Estava molt lluny de qualsevol característica maligna i va lluitar només per la causa de Déu i la seva recompensa en l'altra vida. Més encara, era en totes les seves accions i tractes molt conscient i temerós de Déu. Segons la tradició era el musulmà perfecte i l'exemple a imitar per tots els creients.

23- Jerusalem *Al-Qu'ds* en àrab continua sent la tercera ciutat santa de l'Islam, després de la Meca i Medina. La quarta és Kairouan, a Tuníssia.

5. LES FONTS SAGRADES DE L'ISLAM: ELS HADIZS I LA SUNNA

Les fonts teològiques de l'islam no s'acaben a l'Alcorà: les revelacions es complementen amb els hàdits (en àrab *hadizs*) i en la *sunna*, és a dir, la tradició.

El hàdits són relats curts que tracten sobre les paraules, els fets, els consells i les relacions del Profeta amb els seus companys, segons testimonis directes. No obstant, la proliferació d'hàdits que feien referència a la vida de Mohamed en els anys posteriors a la seva mort va obligar a distingir els autèntics dels apòcrifs, és a dir, falsos. Aquesta circumstància va obligar els *ulemes* (estudiosos de l'Alcorà), a investigar sobre la fiabilitat dels testimonis per poder establir quins hàdits eren els veritables.

Els hàdits sempre han de ser valorats segons les regles de la validació, tal com han estat establertes pels grans savis de l'islam. Un dels criteris que els estudiosos segueixen és que si un hàdit és contrari als principis ben establerts, cal que sigui rebutjat.²⁴

El conjunt de recopilacions dels hàdits considerats correctes pels especialistes rep el nom de *sunna*, és a dir, tradició. Conseqüentment, el conjunt d'hàdits que configuren la *sunna* tenen un caràcter normatiu per a l'islam, complementari de l'Alcorà.

Generalment es considera la *sunna* una font de dret. Els hàdits que conté descriuen la vida del Profeta i de la comunitat de creients de Medina.²⁵ S'ha convertit en una font de conducta i d'acció social, religiosa i política per als musulmans.

Per tant, no és propi d'un musulmà que coneix la llei de l'islam dubtar del paper de l'autenticitat de la *sunna*: és una creença islàmica bàsica, ja que és la via, el costum,

24- L'autenticitat dels *hadizs* és un tema molt important ja que no sempre s'està d'acord entre quins són veritables i quins no són. Aquest és un dels motius de les interpretacions i lectures de l'Alcorà diverses i, conseqüentment de l'islam mateix.

25- Per la seva fidelitat a la *sunna* i al Profeta, la ciutat de Medina (*al-Madina al-Munáwwara*) va ser designada amb l'apel·latiu de *Dâr as-Sunna*, és a dir, la Casa de la Sunna.

la tradició. Designa la manera d'actuar i de conduir-se del Profeta, per tant, es refereix més a la seva acció.

Els hàdits, com hem dit, són les paraules i les obres del Profeta. En conseqüència, són una part important de l'Alcorà, ja que tots dos estan units de manera inseparable. És impossible d'entendre l'Alcorà sense fer referència als hàdits: l'Alcorà és el missatge de Déu i els hàdits són l'explicació del missatge feta pel missatger, d'acord amb la voluntat de Déu. La seva importància és fonamental per diversos motius:

- L'Alcorà és molt clar quan diu que la funció del missatger no és sinó donar a conèixer la revelació d'Al·là a l'home. És més, a ell se l'ha fet dipositari de la tasca més important: explicar i il·lustrar la revelació. Per tant, els hàdits expliquen, clarifiquen i fan desaparèixer les ambigüitats que es puguin produir.
- Gran part de l'Islam són conceptes abstractes sense els hàdits: no sabríem com fer les oracions (*salat*), el dejuni (*sawm*), pagar l'almoïna (*zakat*), o fer la peregrinació (*Hajj*) sense les ensenyances gràfiques dels hàdits, ja que aquests actes queden com ordres abstractes en l'Alcorà mateix.
- L'Alcorà ens diu que el Profeta ha ensenyat no tan sols el llibre sinó també la sabiduria, entesa com la tradició (*sunna*) del Profeta. L'Alcorà ens ordena obeir el missatger i acatar les seves decisions.
- L'Alcorà ordena als musulmans imitar els actes del missatger i a reconèixer-lo com l'única via per aconseguir la pau d'Al·là. Per tant, és fonamental fixar-se en la seva moral, la seva conducta, que imitem en la nostra vida de cada dia.²⁶ Això mai no es podria fer sense haver estudiat els hàdits.

26- La tradició diu que quan se li va preguntar a Aixa que desdigués el caràcter del Profeta, la seva resposta va ser: «el seu caràcter era l'Alcorà». En altres paraules, Ell personificava els millors ideals i valors de l'Alcorà.

6. ALTRES ELEMENTS FONAMENTALS EN L'ISLAM

1. La xària o llei islàmica

El dret musulmà, que es basa en els preceptes religiosos, ja estava codificat en els aspectes fonamentals des del segle X, i des de llavors no ha experimentat canvis fonamentals. Malgrat tot, les societats musulmanes han canviat molt des d'aleshores. Conseqüentment, quan es plantegen situacions noves que no s'han produït anteriorment, o dubtes sobre la interpretació correcta d'acord amb la fe, es recorre a un expert en dret i teologia islàmica²⁷ perquè mostri la interpretació correcta i en alguns casos l'expert resol la interpretació mitjançant una *fatwa*.²⁸

Normalment els experts no plantegen cap innovació, sinó que, mitjançant les analogies d'altres fets, intenten donar una solució als casos nous mitjançant les prescripcions contingudes en els tractats de dret islàmic, el *fiqh*.

El *fiqh* o dret islàmic divideix el comportament humà en cinc categories: allò prohibit, *haram*; allò reprobable, *makruh*; allò autoritzat, *mubah*; allò recomanable, *mustahab*, i allò obligatori, *fard*.

L'obligació comprèn complir amb els cinc pilars fonamentals de l'Islam, i faltar al compliment d'un d'aquests preceptes és simultàniament pecat i delictes en els països on la xària o llei islàmica és vigent. A més a més, també es condemna pels tribunals de la xària el fet de no respectar les prohibicions contingudes en els deu manaments, menjar carn d'un animal no sacrificat segons el ritus musulmà²⁹, carn de porc o de qualsevol animal carnívor o beure vi o alcohol.

27- Segons els costum dels diferents països del món musulmà reben el nom d'*imam*, *alfaqih*, *ulema* o *mufti*.

28- Una *fatwa* és un pronunciament religiós basat en la llei islàmica, la *xària*, i en la tradició, la *sunna*. Només pot pronunciar-la un *mufti*.

29- Cal que l'animal sigui mort per un musulmà, amb un ganivet net i procurant que l'animal pateixi tan poc com sigui possible i ha de morir dessagnat, sacrificat mirant a la Meca i en el nom de Déu (*Bismillah*, *ar rahmani*, *ar rahim*).

L'Islam abraça els conceptes de religió i política. És una regla de vida, una llei. El principi de la unitat de Déu no és tan sols aplicable a l'àmbit espiritual i religiós, sinó també a l'esfera material, social i política. Així doncs, la figura del jurista és inconcebible sense la seva faceta d'expert en dret islàmic³⁰. A diferència d'Occident, la separació entre l'espiritual i el material no té sentit en l'Islam tradicional, on la xària regula el comportament religiós i l'ordenament social i polític.

En general es pot afirmar que les normes legals i l'acció judicial de la majoria de països musulmans tendeixen a equiparar-se a les occidentals. Malgrat tot, desgraciadament encara trobem països que apliquen versions molt severes i controvertides del dret islàmic, com per exemple algunes oligarquies de la península Aràbiga, Afganistan i l'Iran³¹, en alguns aspectes. En canvi, trobem països de tradició musulmana com Turquia, on la xària es va abolir el 1926.

2. El dogma de fe en l'Islam

La llei, que emana directament de l'Alcorà, estableix tot allò que, superada la pubertat, tot musulmà ha de complir amb els preceptes i dogmes de la fe. Hem vist com hi ha cinc pilars fonamentals (*arkaan al-islam*), que són obligacions de caràcter religiós i social, però a més a més hi ha també altres dogmes que tot bon musulmà ha de respectar i complir.

Són els dogmes de la Fe prescrits en el text sagrat, l'Alcorà. Aquests dogmes són:

- 1- La unitat de Déu, que és el primer dogma en l'Islam. Només existeix un Déu, que és el creador de totes les coses, el que dicta el destí de les seves criatures.

30- De la mateixa manera que a Espanya un jurista ha de ser expert en dret romà, civil i penal, als països musulmans un jurista ha de ser expert en dret islàmic.

31- Desgraciadament aquests països encara apliquen aspectes molt controvertits, com la mutilació dels lladres, la flagel·lació dels adúlter o les execucions públiques. Les lapidacions practicades en alguns països contràriament al que es creu a Occident, no són un precepte de l'Alcorà.

Ell és l'única divinitat, el que té els noms i atributs més nobles. No s'ha d'adorar ningú més que ell, i qualsevol nom o atribut s'ha de confirmar per l'Alcorà o per la *sunna* del Profeta.

2- La creença en els àngels, que son serfs honorables i purs, creacions de Déu que l'adoren nit i dia i mai no desobeeixen. Els més populars i coneguts són Gabriel, Miquel, Israil, que tocarà la trompeta el dia del judici final, i Azrail, l'àngel de la mort. Satanàs és considerat un àngel rebel que va desobeir Déu.

3- La creença en els llibres sagrats o revelats per Déu: la Torà, revelat a Moisès, i llibre sagrat dels jueus; els evangelis, revelats a Jesús; Azzabur, que fou revelat a David; els pergamins (*Assuhuf*) d'Abraham (*Ibrahim*) i l'Alcorà, que va ser revelat a Mohamed. Per als musulmans l'Alcorà és la superació de tots els altres i ha estat Déu qui l'ha dictat i qui s'ha encarregat de preservar-lo.

4- La creença en els profetes i els missatgers de Déu. Els principals profetes són Adam, que segons la tradició va fundar la Kaàba, Noè, Abraham i, que va reconstruir la Kaàba destruïda pel diluvi, Moisès (*Musa*), David, Salomó (*Suleiman*), Lot, Josep (*Yusuf*), Jonàs, Elies, Job, Joan i Jesús (*Isa*)³². L'últim i més gran de tots els profetes és Mohamed (*Muhammad*), ja que Déu li va confiar la totalitat de la revelació i el més gran dels llibres revelats, l'Alcorà, que conté la revelació completa de la paraula divina.

5- La creença en el dia del judici final. Aquest dia és el dia de la resurrecció, després del qual no hi haurà més dies. En aquest dia, Déu farà ressuscitar les persones i les portarà al paradís o al foc de l'infern.

6- La creença en el destí (*Al-qadar*). Creure en el destí significa creure en Déu, que és qui decideix i crea els esdeveniments i les criatures d'acord amb la seva sa-

32- Els musulmans respecten i reverencien Jesús i el consideren un dels missatgers més grans de Déu per a la humanitat. L'Alcorà confirma el seu naixement virginal i mitjançant la purificació de Maria, *Mariam*, per Déu. La sura 19, *Mariam*, està dedicada completament a la mare de Jesús, i en la sura 3, *La família d'Imran*, es descriu el seu naixement, la seva missió profètica i els miracles que va fer.

viesa. Totes les criatures i els esdeveniments han estat creats per Déu, que manté el destí de tota la creació registrat en el *Lauh Al-Mahfud* (la taula preservada) que Ell mateix va crear.

3. Les tendències religioses en l'Islam: sunnites i xiïtes

Quan Mohamed va morir l'any 632 de la nostra era, i tenint amb compte que el Profeta no va deixar successor ni sistema per poder-lo escollir, els notables de la comunitat musulmana van designar com a successor Abu Bakr (*Abu Bakr al-Siddiq*), gran amic i un dels primers deixebles del Profeta. Va governar del 632 al 634, va consolidar l'estat de Medina, va donar per acabada la revelació i va prendre el títol de Califa³³.

Després van escollir Omar (*Umar ibn al-Hattab*), que era el pare de Hafsa, una de les dones de Mohamed, amb el títol d'Emir dels Creients (*amir al-muminin*), i va iniciar l'expansió política de l'Islam fins a la mort l'any 644.

El tercer Califa va ser Utman (*Utman ibn Affan*), un important home de negocis de la Meca, que va fixar la versió definitiva de l'Alcorà i que va ser assassinat l'any 656, després de 12 anys de califat, perquè havia afavorit els interessos del seu clan, els poderosos omeies.

El quart Califa va ser Alí (*Ali ibn Abu Talib*), cosí i gendre de Mohamed. Va governar del 656 al 661 i va ser acusat pel governador de Damasc i membre del clan dels omeies, *Muawiya ibn Abu Sufyan*, d'estar implicat en l'assassinat del seu antecessor. Es va haver de sotmetre a un arbitratge que li va ser desfavorable. Finalment Alí va morir a la mesquita de Kufa³⁴ i enterrat a la ciutat iraquiana de Najaf.

33- Califa és l'adaptació de la paraula *khalifa*, és a dir, "representant" o "successor".

34- Quan tots dos líders van acceptar en el camp de batalla de Siffin de sotmetre les seves diferències al dictamen d'un àrbitre independent, de les files d'Alí va sorgir una tercera facció, la dels jariis, que no acceptaven l'arbitratge. Aquesta facció va assassinar Alí el 661, i el mateix dia també van intentar d'acabar amb *Muawiya* i amb l'àrbitre, sense aconseguir-ho.

Amb la mort d'Alí va acabar un període d'unitat que, malgrat les intrigues contínues, va caracteritzar la primera època de l'Islam, anomenada l'època dels quatre grans califes o califes ortodoxos o ben guiats (*rachidun*). Gràcies a les conquestes i als pactes amb els vençuts s'havia aconseguit estendre la nova religió i el poder polític dels califes per tota la península Aràbiga, el pròxim Orient, l'Orient mitjà i el nord d'Àfrica fins a Trípoli.

Amb la mort d'Alí, la comunitat musulmana es va dividir bàsicament en dos grans branques: la sunnita i la xiïta³⁵. Els primers van ser els que defensaven que els califes havien de pertànyer a la tribu dels *Quaraxites*, condició que complia el vencedor de l'arbitratge i nou califa, *Muawiya*. Els segons, els xiïtes, consideraven que els califes havien de ser descendents o membres de la família del Profeta, com era el cas d'Alí.

L'escissió entre sunnites i xiïtes va ser irreversible, i en el transcurs dels tres segles següents, cada un d'aquests tres corrents va elaborar una doctrina pròpia que tendia a ressaltar les diferències que hi havia amb la doctrina rival.

1. Els sunnites. Actualment representen el 90% dels musulmans. Es defineixen a ells mateixos com la gent de “la tradició” i del “consens”, o bé de la “comunitat” i la “tradició”, perquè creuen que, excepte el Profeta, l'autoritat religiosa no es concentra en cap persona sinó en el llibre sagrat. Els fonaments de la llei són l'Alcorà, la *Sunna* i el *fiqh* (dret islàmic). A diferència dels xiïtes, el sunnisme considera que l'Alcorà no necessita cap clau per interpretar-lo ni cap jerarquia religiosa especialitzada per interpretar la veritat revelada.

La importància que el sunnisme dóna al dret islàmic va afavorir l'aparició, entre els segles VII i IX de les quatre escoles jurídiques clàssiques de l'ortodòxia musulmana, que deuen els seus noms respectius als juristes que van fixar i van interpretar les lleis. D'aquesta manera podem distingir les següents escoles jurídiques sunnites³⁶:

35- En l'Islam hi trobem aquestes dues grans branques, de la mateixa manera que entre el cristianisme hi trobem els catòlics, els ortodoxos i els protestants.

36- Les diferències entre les escoles jurídiques sunnites són comparables amb les que existeixen entre els evangelistes, els Testimonis de Jehová o l'església Mormona.

- L'escola Malikita. Fundada per *Malik Ibn Anas* (Medina 710-795), jurista que va elaborar el primer tractat o compendi jurídic conservat, el *Kitab al-muwatta*. Es troba fortament implantada en tots els països del Magrib, a l'Àfrica subsahariana, a l'Alt Egipte, al Sudan i a Malàisia.
- L'escola Shafiita. Fundada per *Idris al-Shii* (el Caire 767-820), deixeble de Malik i membre de la tribu dels Quraxites. És la segona escola en nombre d'adeptes i la seva influència s'estén per Egipte, el sud d'Àràbia, Àfrica oriental, Indonèsia i les Filipines.
- L'escola Hanafita. Fundada per l'iranià *Abu Hanifa* (mort a Bagdad el 767). Juntament amb l'escola xafiita és la que té més adeptes entre els musulmans no àrabs, i la trobem implantada a Turquia, la Xina, l'Índia i els països que van pertànyer a l'imperi Otomà.
- L'escola Hanbalita. Fundada per *Ahmad ibn Hanbal* (mort l'any 850). És el resultat d'una escissió de l'escola Malikita i, sens dubte, és la més rigorosa de les quatre escoles jurídiques, ja que tan sols admet com a font de la llei islàmica l'Alcorà i alguns hàdits. La va revitalitzar al segle XVIII *Mohamed ibn Abd El-Wahabb*, i va donar lloc al moviment wahhabita, que fa una lectura molt restrictiva i tradicional de l'Islam. Està implantada només a l'Àràbia Saudita, on ha esdevingut l'escola jurídica de l'estat saudita.

2. Els xiïtes. Etimològicament, el terme ve de d'expressió *at*, és a dir, partit o facció d'Alí. Consideren que el Profeta va designar un successor (imam) a qui li va transmetre la clau per poder interpretar les seves paraules i la veritat continguda en el llibre revelat. Per aquest motiu els xiïtes creuen que el califa ha de ser escollit entre familiars del Profeta, com el seu cosí o el seu gendre Alí, que Mohamed va fer dipositari del "sentit ocult" de l'Alcorà. Per tant, els xiïtes no reconeixen els tres primers califes ni la successió sunnita posterior a Alí.

Els xiïtes consideren que juntament a la interpretació literal de l'Alcorà n'hi ha una altra, d'oculta, també inspirada per Déu i transmesa directament de Mohamed a Alí, que

al seu torn l'hauria donat a conèixer als seus successors. Alí segueix immediatament Mohamed en la línia successora dels profetes de Déu.

En la tradició xiïta trobarem una jerarquia religiosa totalment absent en la sunnita: l'*ulema*³⁷ o expert en dret corànic pot esdevenir un model a seguir si porta una vida exemplar. Llavors esdevé Aiatol·là (*ayatu Al-lah, és dir, signe de Déu*). Els xiïtes veneren determinats llocs relacionats amb la vida d'Alí, gendre del Profeta i de la seva família, especialment Najaf, on va ser enterrat després del seu assassinat a la mesquita de Kufa, i Karbala (Iraq), ciutat on es va produir al batalla entre sunnites i xiïtes que va acabar amb la mort del fill d'Alí, Hussein i dels seus companys l'any 680 de la nostra era.³⁸

Pel que fa al dogma, la principal diferència del xiisme amb el sunnisme és la invocació a Alí, juntament amb el principi de la unitat de Déu, i la reducció de les oracions diàries de cinc a tres.

Actualment entre el 10 i el 15% de la població musulmana mundial, aproximadament 140 milions de persones, és musulmana xiïta i s'estenen per Iran, Bahrain, Iemen, Oman, Iraq i, a més a més, n'hi ha importants minories a l'Afganistan, Paquistan, el Líban i Síria.

4. Les prohibicions alimentàries en l'Islam

El codi alimentari que marca l'Islam, tot i que és molt més senzill que les lleis dietètiques seguides per jueus i pels primers cristians, preveu algunes restriccions pel que fa a la carn, que en prohibeix el consum de porc, i les begudes alcohòliques. Consumir uns

37- La figura de l'*ulema* en la tradició xiïta és la mateixa que l'imam en la sunnita. Les diferències són les mateixes que els sacerdots en l'església catòlica, els pastors en les protestants i els popes en l'ortodoxa.

38- El destí tràgic de Hussein va sacsejar una part dels musulmans i va provocar una determinació de combatre fins al final per un ideal de poder considerat just i respectuós amb els fonaments de l'Islam primitiu. El martiri de Hussein, fita fonamental del xiisme, que cada any ho commemora amb la festa de l'*Axura* (processons de penitents que s'autoflagel·len, es converteix en un símbol de la lluita contra la injustícia.)

aliments sans i portar una vida saludable es consideren dons i obligacions religioses.

Un aspecte important de l'alimentació són una sèrie de recomanacions sobre el menjar, la beguda i els hàbits higiènics a l'hora de menjar, les més importants de les quals són les següents:

- S'ha de menjar i beure amb moderació, sense abusar. No s'ha de menjar fins a quedar tip, sempre ha de quedar un espai buit a l'estómac.
- Cal rentar-se bé les mans i la boca abans i després dels àpats.
- S'ha de donar gràcies a Déu pels aliments³⁹

Els dos preceptes alimentaris islàmics més coneguts són:

- L'alcohol. L'Islam prohibeix les begudes alcohòliques o qualsevol beguda i substància que pugui provocar embriaguesa, les substàncies nocives o verinoses, i les plantes o begudes intoxicants. En molts països islàmics està mal vist beure alcohol en públic ja que es considera una falta de respecte cap a les altres persones. Això no significa que no es consumeixi alcohol: hi ha botigues especialitzades en la venda de begudes alcohòliques, en trobem a qualsevol ciutat i en zones turístiques.
- La carn. Segons la religió musulmana, la carn per al consum humà ha de ser d'animals no prohibits i cal que s'hagin sacrificat d'acord amb el que prescriu la llei islàmica. L'animal ha de ser mort per un musulmà, amb un ganivet net i procurant que pateixi tan poc com sigui possible. Ha de morir dessagnat, sacrificat mirant a la Meca i en el nom de Déu (*Bismil-lah, al rahmani, al rahim*).
- El peix es considera *halal*, és a dir, permès, sense necessitat de sacrifici.

D'altra banda, es consideren productes *haram*, prohibits o il·lícits:

- La carn de l'animal que s'ha trobat mort, la sang, la carn de porc i de porc

39- Quan es porta el menjar a taula, i abans de començar a menjar, habitualment es pronuncia la paraula *Bismillah*, és a dir, "en el nom de Déu".

senglar i els seus derivats, i tots aquells animals que no han estat sacrificats en el nom de Déu.

- L'animal mort per asfíxia, escanyat, que ha mort apallissat, per una caiguda, d'una cornada o devorat per una fera, excepte si, quan encara era viu, ha estat sacrificat correctament. Tampoc no està permès de menjar les parts d'un animal que s'han tallat quan encara l'animal era viu.
- Animals amb ullals, els que tenen dents canines protuberants, els carnívors i els carronyers.
- Els amfibis, com les granotes, cocodrils, tortugues; els rèptils i insectes i les aus amb ungles.
- Ingredients procedents d'animals prohibits i d'animals no sacrificats de forma *halal*.

Per això, últimament s'han obert a les nostres ciutats carnisseries *halal*, que donen garantia que els productes que venen s'han sacrificat segons el ritus musulmà, que es fa d'acord amb la llei als escorxadors municipals gràcies a la incorporació de carnisseros musulmans.

5. El *jihad*

Sense cap dubte, es tracta d'un dels conceptes més controvertits de l'Islam. Moltes vegades el *jihad*, terme àrab masculí, es diu equivocadament en femení i es tradueix com "guerra santa", quan la paraula àrab per guerra és *harb*. *Jihad* significa literalment "esforç", "superació" i es refereix a l'esforç que la persona de confessió musulmana ha de fer per no apartar-se del que considera la seva autenticitat: la seva submissió a Déu.

El *jihad* és un deure per a tots els musulmans, perquè tenen l'obligació de superar-se dia a dia, de millorar com a persones i com a musulmans. En sentit individual, aquesta superació és una lluita que es relaciona amb la complexitat i l'esforç que implica portar una vida correcta⁴⁰: lluitar contra el mal que la persona té a dins per ser virtuós i mo-

ral, esforçant-se seriosament a fer bones obres i ajudant a reformar la societat.

El *jihad* és, per tant, un esforç individual, una lluita interior per millorar les condicions de vida. Però també pot ser un esforç col·lectiu, una lluita exterior per resistir les agressions de l'islam.

En la religió musulmana, el concepte de “guerra santa” aplicat a la paraula *jihad* només es preveu davant l'amenaça d'invasió d'un país musulmà per un altre que no ho sigui. És a dir, quan els valors de la fe i de la religió estan en perill, tots els musulmans estan obligats a defensar-se davant la invasió.

Així doncs, el *jihad* interpretat literalment com a “guerra santa”, aplicat tal com es fa servir ara mateix als mitjans de comunicació, a l'Alcorà⁴¹ tan sols es concep com a defensa davant d'una agressió i sota unes condicions determinades: quan l'islam està en perill per una invasió o agressió d'un altre país no musulmà. Consegüentment, i d'acord amb l'islam, és un concepte de guerra defensiva i només és justa si prèviament hi ha una agressió.

40- Per exemple, quan una persona vol deixar de fumar, apimar-se, o esforçar-se per complir un objectiu determinat, aquesta persona fa un *jihad*, és a dir, una superació.

41- La Sura 2, *La vaca*, els aleies 190-195 s'anomenen “La causa de Déu”. Hi diu: “Combateu per Déu contra els qui combaten contra vosaltres, però no us excediu. Déu no estima qui s'excedeix” (190). “Si algú us agredís, agrediu-lo en el mesura que ell ho va fer” (194). “Gasteu per la causa de Déu i no us lliureu a la perdició. Feu el bé. Déu estima qui fa el bé” (195).

II. El món àrab i musulmà

El missatge de l'islam és un missatge universal, no té com a destí un poble o una ètnia particular. La comunitat de creients de tot el món, denominada *umma*, està composta per homes i dones d'ètnies diferents, que parlen llengües diferents i tenen costums diferents. Així, és tan musulmà, i amb els mateixos drets dins de la comunitat, un habitant d'Espanya com un del Marroc, hagi nascut de pares musulmans o hagi escollit l'islam com a camí, i per això no s'ha de confondre el terme musulmà amb el terme àrab.

El poble àrab existia molt abans que l'islam, i el formaven tribus que vivien a la península Aràbiga. La conversió progressiva d'aquestes tribus a l'islam va contribuir a l'enfortiment de la seva organització política i a l'expansió del poble àrab per la regió del Magrib i Orient mitjà, però llavors coexistia, i encara ara, amb àrabs d'altres religions: cristians i jueus fonamentalment i amb altres pobles: els amazics, perses, kurds i cultures de l'Àfrica negra entre d'altres.

El món musulmà comprèn tots els països o totes les comunitats on predomina l'islam com a religió. Al final del segle XX els musulmans representaven la cinquena part de la humanitat, i vivien sobretot en els continents africà i asiàtic. S'ha de destacar que els moviments migratoris han tingut com a conseqüència el fet que les comunitats musulmanes també siguin a Europa i als Estats Units.

Els països àrabs de la península Aràbiga constitueixen un conjunt important dins dels països musulmans, i tradicionalment se'ls reconeix una gran importància històrica, cultural i religiosa molt superior al pes de la seva població. No s'ha d'oblidar que l'àrab és la llengua en què es va escriure l'Alcorà, el llibre sagrat de tots els musulmans. En relació a tots els termes, cal tenir molt presents les diferències entre els àrabs, els musulmans i l'islam.

1. EL MÓN MUSULMÀ

Quan ens referim al món musulmà ho fem al conjunt dels musulmans i, per tant, aquest concepte comprèn tots els països i comunitats que tenen com a religió majoritària l'islam. En el seu conjunt representa una cinquena part de la humanitat, és a dir, 1.200.000.000 de persones que estan repartides majoritàriament pels països de l'Àfrica i d'Àsia.

Per nombre de creients, l'islam és la segona religió més important del món, i és la que ha tingut un creixement més important durant el segle XX, especialment en els últims decennis de segle.

El món musulmà no és una unitat homogènia, ja que comprèn una gran diversitat de països. Entre aquests països destaquen els països àrabs, que compten amb una població d'uns 270 milions de persones que tenen un paper específic molt important, ja que va ser el lloc de naixement de l'islam i la seu dels primers imperis musulmans. A més, per als creients l'àrab és la llengua sagrada, la llengua en què es va revelar la religió veritable i en què es va transcriure i encara es recita el text sagrat, l'Alcorà.

És per aquestes raons que els països àrabs, especialment els de la península Aràbiga, continuen tenint un prestigi molt important entre el conjunt dels països musulmans. En realitat són un referent religiós, social i polític per al conjunt de països musulmans.

Conseqüentment, els àrabs constitueixen tan sols una part del món musulmà, per la qual cosa els conceptes d'àrab i musulmà no són intercanviables. *Musulmà* és tota persona que creu i practica l'islam, que és la religió revelada per Al·là al Profeta Mohamed, mentre que el terme *àrab* s'usa per designar els habitants dels països àrabs.

El 92% de la població dels països àrabs és musulmà, però cal remarcar que el 8% de la població àrab no té l'islam com a religió, sinó que són cristians, ortodoxos i jueus.

Al continent asiàtic hi ha les dues terceres parts dels musulmans del món, uns 790 milions de persones. Les comunitats més nombroses són les d'Indonèsia, que és el país del món amb un nombre més elevat de musulmans (180 milions de persones), Paquistán (148 milions), l'Índia (123 milions), Bangla Desh (108 milions), Iran (64 milions) i Turquia (60 milions). A l'Afganistan la població musulmana representa pràcticament el 100% dels habitants.

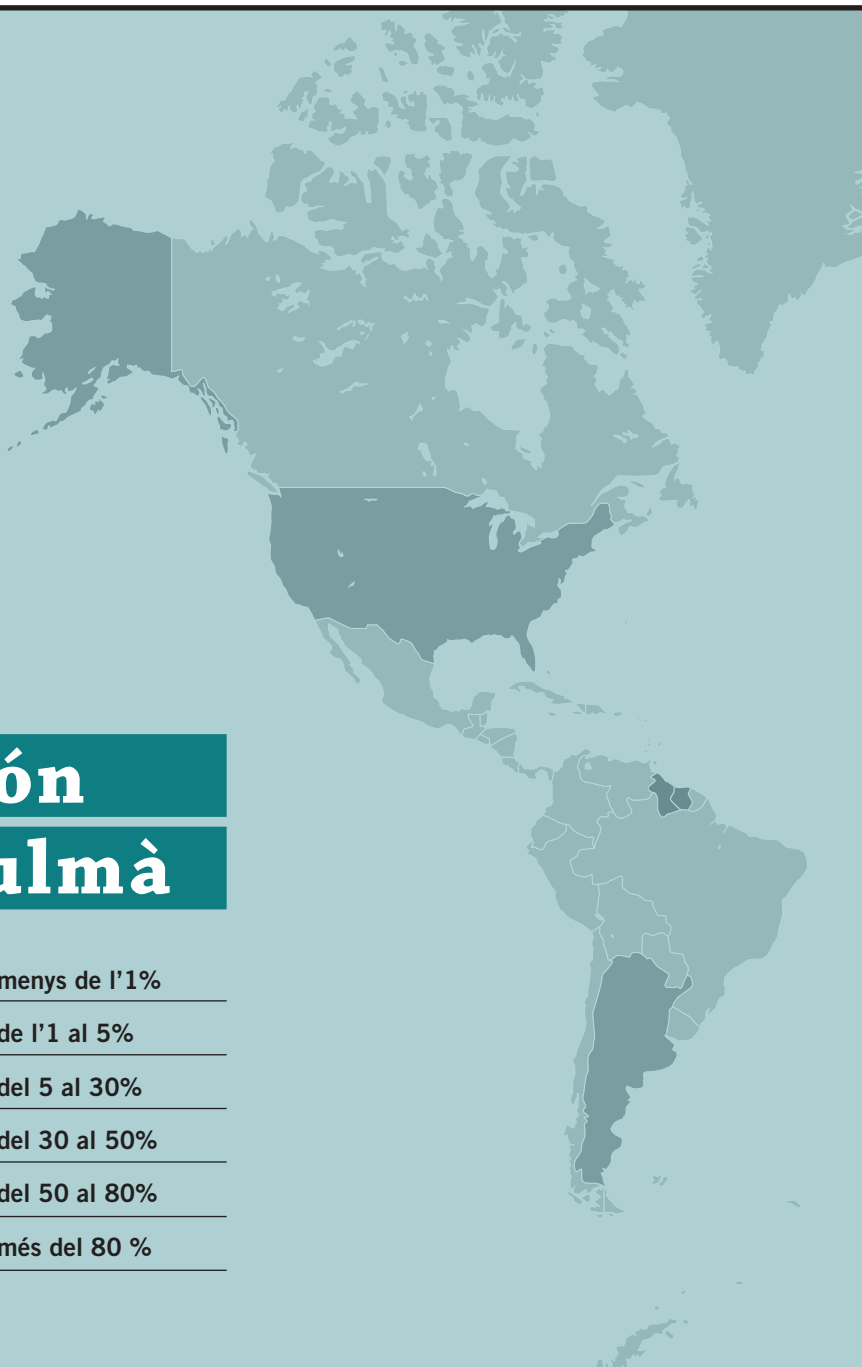
Al continent africà, incloent-hi els països àrabs, hi viuen una quarta part dels musulmans del món. Excepte els països àrabs, a l'Àfrica subsahariana els musulmans són més de 140 milions de persones, i destaquen països com Nigèria, Etiòpia, Mali i el Senegal.

A Europa hi ha uns quinze milions de musulmans, que viuen principalment a l'Europa oriental: Albània, Bòsnia-Herzegovina i Bulgària. També hi ha una comunitat musulmana important a França i a Alemanya fruit, fonamentalment, de les migracions de les últimes dècades. La comunitat musulmana a Espanya se situa al voltant d'un milió de persones. Aquesta dada converteix l'Islam en la segona religió amb un nombre més gran de creients a l'Estat espanyol, després del cristianisme catòlic. Entre aquests hi ha ciutadans de Ceuta i Melilla, musulmans espanyols conversos i en nombre creixent, persones immigrades.

Al continent americà trobem la comunitat musulmana més important als Estats Units, amb 5 milions de persones. Al Canadà són 150.000 persones i a Amèrica llatina els musulmans són 3 milions, i destaquen especialment les comunitats del Carib, de l'Argentina i del Brasil.

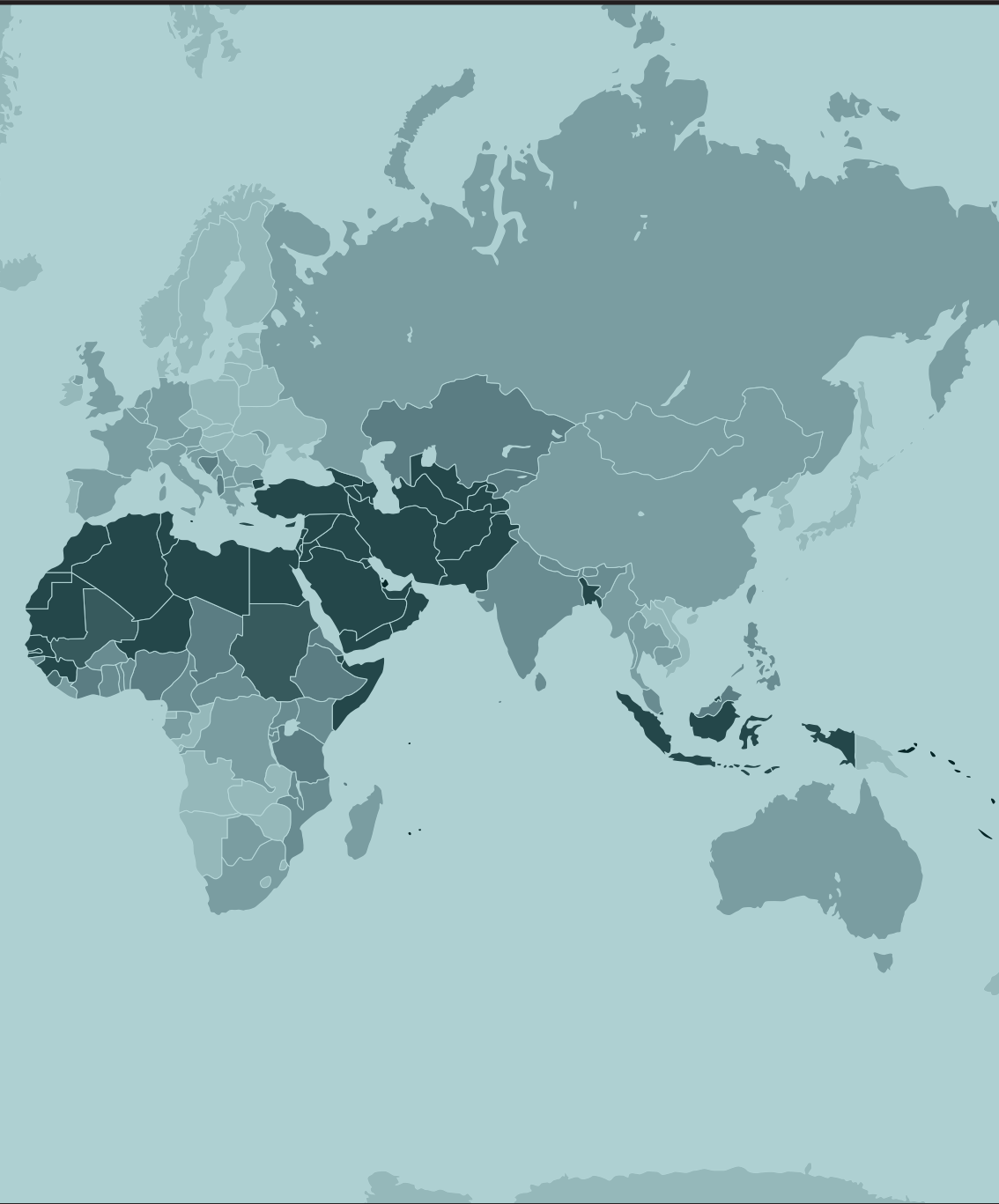
2. EL MÓN ÀRAB

El món àrab està format per un total de vint-i-dos països que, a grans trets, formen la mitja lluna situada entre l'oceà Atlàntic a l'oest, el Mediterrani al nord, l'oceà Índic a l'Est i el desert del Sàhara al sud.

El Món musulmà

	menys de l'1%
	de l'1 al 5%
	del 5 al 30%
	del 30 al 50%
	del 50 al 80%
	més del 80 %

Aquesta disposició els dóna una certa unitat geogràfica i climàtica dominada pel contrast entre un clima desèrtic i les planes de l'interior i un clima més humit a la franja litoral. Sovint, les serralades muntanyoses són una frontera entre el clima mediterrani i el clima desèrtic, i són una clara línia divisòria entre l'agricultura i la ramaderia, i entre les poblacions nòmades del desert i les sedentàries del litoral.

Des d'una perspectiva històrica i cultural, denominem àrabs tots els països o comunitats que, originàriament es trobaven situats a la península Aràbiga, que és on va sorgir l'Islam. Amb l'expansió de l'Islam cap a orient i occident, es va produir paral·lelament una arabització dels països en què s'introduïa la nova religió.

D'aquesta manera, els àrabs són originaris de la península Aràbiga, i amb l'expansió de l'Islam els àrabs van anar colonitzant tots els territoris on introduïen la religió. Evidentment aquestes regions ja estaven poblades, fet que ha produït a una varietat ètnica important, que encara ara podem trobar.

3. LA DIVISIÓ TERRITORIAL DEL MÓN ÀRAB

En el món àrab podem distingir diferents regions en relació a la situació geogràfica, el clima, la població, la història, les cultures i les diferents singularitats i maneres de viure. Es solen diferenciar tres grans regions que corresponen a una divisió tradicional i amb unes clares connotacions religioses, que són el Màxriq, el Magrib i la Conca del Nil.

EL MÀXRIQ

Literalment significa "on surt el sol". Comprèn tots els països àrabs situats a llevant i és la zona on va néixer l'Islam. S'han de distingir bàsicament dues grans regions: els països situats al Pròxim Orient, com Síria, Palestina, Jordània, el Líban i Iraq; i els països situats a la península Aràbiga, com Aràbia Saudita, Iemen, Oman, els Emirats Àrabs Units, Qatar, Bahrain i Kuwait.

EL MAGRIB

Literalment significa “on es pon el sol”. Comprèn tots els països situats a ponent o a occident del món àrab. Se solen distingir dues grans regions o denominacions: el petit Magrib, o Magrib central, que com el seu nom indica, inclou els tres països centrals i més poblats, que són el Marroc, Algèria i Tunísia; el Gran Magrib, que a més dels anteriors inclou els països més extrems i menys poblats, és a dir, Líbia i Mauritània.

LA CONCA DEL NIL

Al llarg de la història, el Nil ha estat una font de vida i de civilització i, en aquest sentit, els àrabs van arribar també amb el missatge de l'islam i es va produir el doble procés d'islamització i d'arabització de la seva població. A diferència de les altres regions, aquesta presenta una gran uniformitat pel que fa al territori, però hi ha una gran diferència entre la població d'Egipte, el país més poblat del món àrab, i del Sudan, el més extens i segon en nombre de població.

4. LES MINORIES ÈTNIQUES I RELIGIOSES EN EL MÓN ÀRAB

L'expansió de l'islam per part dels àrabs es va produir per tot el nord del continent africà fins a les costes de l'oceà Atlàntic, en direcció oest, i fins a la Xina actual en direcció a l'est. Aquesta expansió es va fer de vegades mitjançant aliances amb la població originària, i d'altres vegades per conquesta, gràcies al seu nivell tecnològic més elevat, pel que fa a les armes, a la seva organització social, política i religiosa.

Això va provocar una convivència entre les poblacions originàries i la població d'origen àrab, que es va acompanyar d'un procés de conversió de la població a l'islam i d'una forta arabització de les poblacions dels territoris dominats.

En aquest cas, per exemple, de la població berber⁴² del Magrib, que constitueix l'excepció més notable ja que han conservat la seva llengua, l'amazic, i la seva cultura originària, malgrat el fort procés d'arabització que han sofert, com és el cas del Marroc, Algèria, Mauritània i Tunísia.

Un altre exemple important és l'Iran, ja que la seva població no és de procedència àrab, sinó persa, i encara avui continuen mantenint la llengua i la cultura. Un altre exemple important és el Paquistán. La població és musulmana pràcticament en la seva totalitat, fan servir l'alfabet àrab, però la població no és d'origen àrab i la llengua és l'urdú i no l'àrab.

Al Mèxic les minories ètniques més importants són els kurds, sobretot a Síria i a l'Iraq. També trobem asiàtics d'òrgens diversos i, recentment i associada a la indústria d'hidrocarburs, un percentatge significatiu d'europes.

Quant a les minories religioses, podríem afirmar que pràcticament no n'hi ha al Magrib, ja que la població d'origen àrab és gairebé tota musulmana, i la població amaziga va ser islamitzada a finals del segle VII de la nostra era i són sunnites. Malgrat tot s'ha de destacar que al Marroc hi ha una comunitat jueva molt important i que té un poder polític, social i econòmic notable.

Les minories religioses són molt abundants al Mèxic i a la conca del Nil, que van ser el bressol de les tres religions monoteistes. Entre els musulmans, els sunnites són els més nombrosos en gairebé tots els països, però també hi ha xiïtes a l'Àrabia Saudita, a Kuwait, a Qatar, als Emirats Àrabs Units, i al Iemen (de tendència zaidita), a Síria (de tendència alauita) i al Líban (que són drusos).

També trobem grups cristians relativament importants a Egipte, els coptes; al Líban, que són maronites, ortodoxos i catòlics; a l'Iraq, Síria i Jordània, Kuwait, Sudan i Líbia.

⁴²- El terme *berber* es va aplicar als pobles que no eren àrabs, en el mateix sentit que els romans aplicaven el terme "bàrbar" a tots els que vivien fora de les fronteres i al marge de l'imperi Romà, Així, la denominació correcta no és el terme berber, sinó amazic, que són els pobladors originaris abans del procés d'arabització d'aquests països. Els mateixos s'anomenen *amazighen*, que vol dir "homes lliures".

III. La cultura musulmana

1. LA SITUACIÓ DE LA DONA

Actualment en la nostra societat pocs temes provoquen tanta controvèrsia com la situació de la dona en la societat musulmana, fins i tot entre els musulmans mateix. Com en totes les grans qüestions no hi ha una sola posició, i sovint aquestes estan enfrontades i són contraposades: els conservadors, els reformadors, la posició estrictament masclista, el moviment feminista musulmà, els laics... Tots tenen una posició presa, però sovint l'objectivitat és escassa.

Per poder analitzar correctament la situació de la dona en la cultura musulmana i el els països àrabs, hauríem de fer-ho des de dues perspectives diferents: els valors de la dona en l'Islam i la posició de la dona en els països musulmans.

1. L'Alcorà estableix la igualtat d'homes i dones en la vida, l'honor, la dignitat i la societat en general, respectant els béns de tots dos sense cap distinció entre homes i dones.

D'una manera clara i explícita s'estableix la igualtat de drets i obligacions entre l'home i la dona. Com a exemple podem trobar la sura número 4 que, justament, porta per títol *Les dones*. També hi ha l'aleia 35 de la sura 33⁴³, que textualment diu: “Déu ha preparat perdó i una magnífica recompensa per als musulmans i les musulmanes, els creients i les creients, els devots i les devotes, els sincers i les sinceres, els pacients i les pacients, els humils i les humils, els que i les que donen almoïna, els que i les que dejunen, els castos i les castes, els que i les que es recorden molt de Déu”.

43- C33, 35. La sura 35 porta el títol de *La coalició*, i l'aleia o versicle 35 *Amonestació a les esposes del Profeta*.

2. La posició de la dona als països musulmans. Com en els països occidentals, o en els que la tradició cultural i religiosa és cristiana, la posició de la dona és molt diversa. En conseqüència, no podem establir només un estatus per al conjunt de les dones de tradició cultural i musulmana.

Sí que és cert que la xària, la llei islàmica, aplicada en màxim rigor, estableix obrerament la superioritat de l'home sobre la dona. Un home pot casar-se amb quatre dones a la vegada, però si una dona està simultàniament amb més d'un home, comet adulteri i està subjecta a penes més severes, en aquest i també a l'altre món. A més, l'home es pot divorciar unilateralment, mentre que la dona només ho pot fer per motius limitats, davant els tribunals i amb molts impediments, i la custòdia dels fills es confia al pare.⁴⁴

Un dels elements més controvertits i visibles en la dona musulmana és la manera de vestir-se. Aquest aspecte, a l'igual que gairebé tots els elements socials i de relació entre persones, també està contemplat en l'Alcorà.

Segons està establert, la dona musulmana ha de vestir de manera correcta, discreta i cobrint decentment els seus atributs. En aquest sentit, les recomanacions de l'Islam són les mateixes que les que fa el Cristianisme i el Judaisme.

Un aspecte molt discutit a Occident és la utilització del *hijab*⁴⁵, el mocador que cobreix el cap de les dones musulmanes. La seva utilització es fonamenta en motius religiosos, culturals, tradicionals o de reafirmació de la identitat de la dona musulmana. Malauradament massa sovint es fa una lectura excessivament simple de la seva

44- La custòdia dels fills es dona al pare en totes les societats patriarcal.

45- El *hijab* és el mocador que utilitzen les dones magrebines, però realment és una tradició estesa en tots els països del Mediterrani, inclòs Espanya, Itàlia i Grècia, on actualment encara podem trobar moltes dones que es protegeixin el cap amb un mocador negre. Hi ha altres tipus de cobriments, com per exemple el *chador*, molt comú en les dones de tradició xiïta i molt utilitzat a Iran; el *niqab* que cobreix tot el cos de la dona i només deixa els ulls al descobert (propri dels països de la Península Aràbiga), i la *burka*, que cobreix tot el cos i només té una petita superfície calada en el teixit per tal que la dona hi pugui veure i respirar. La burka era utilitzada només per les dones de bona posició social de l'ètnia *paixtú*, per a conservar la pell clara i protegir-la del fred i del calor, però malauradament s'ha fet famosa per l'obligatorietat en la seva utilització per part de les dones d'Afganistà.

utilització i s'associa a la submissió de la dona a l'home i a l'Islam. Sense negar en absolut que puguin existir aquests casos, la utilització del *hijab* és una decisió voluntària i personal. Només és obligat quan la dona ha de fer una de les cinc oracions diàries, però en la seva vida quotidiana, és una decisió personal que en tots els casos s'ha de respectar.

Sens dubte, en alguns països musulmans hi ha clares limitacions de les funcions socials, jurídiques i polítiques de la dona. Als països del golf Pèrsic, de tradició hanbalita, wahabita o salafista, els homes continuen considerant que no hi ha inferioritat de la dona en relació a l'home: l'espai públic està concebut com un espai eminentment masculí⁴⁶, i a la dona se li reserva el rol, molt apreciat, d'esposa i de mare i és, en conseqüència, la responsable de l'educació i del bon funcionament de la família.⁴⁷

D'altra banda també trobem la situació de la dona als països del Magrib, on la seva incorporació en tots els àmbits de la vida pública està fent uns progressos més que notables. És especialment destacable el cas del Marroc, on fa tres anys es va modificar la *Mudawana*, és a dir, la llei de la dona i el codi familiar, gràcies a la qual, jurídicament hi ha igualtat total entre homes i dones, i s'ha abolit per llei la poligàmia i el repudi en el matrimoni és molt més protector per a les dones.

Sens dubte, i en part gràcies a les influències dels països occidentals, la dona té una influència creixent en general que és molt més notable entre les que tenen formació superior. En aquest sentit podem trobar dones que tenen alts càrrecs de responsabilitat social i política, fins i tot, com és el cas de Paquistàn, on ja hi ha hagut dues dones que han ocupat el càrrec de primer ministre. Malgrat tot, i de la mateixa manera que a la resta del món, la dona encara no està en condicions d'igualtat social, professional i econòmica amb els homes.

46- Com a conseqüència del concepte masculí de l'espai, en aquests països el mocador de la dona ha evolucionat cap a prendes que cobreixen tot el cos amb l'objectiu de fer invisible la seva presència en l'espai públic.

47- En aquests països, el paper de la dona és el propi de les societats patriarcals, com per exemple Espanya i la majoria de països europeus en la primera meitat del segle XX.

2. LA FAMÍLIA

La família és la unitat bàsica de la societat musulmana i la base fonamental dels països de tradició religiosa islàmica. El sistema familiar islàmic està basat en un equilibri perfecte entre els drets i les obligacions del marit, els de la dona i els dels fills d'altres parents. Fomenta el comportament no egoista, la generositat i l'amor en el marc d'un sistema familiar ben organitzat. La pau i la seguretat que ofereix una unitat familiar estable és molt estimada, i es considera essencial per al creixement espiritual dels seus membres. Un ordre social harmoniós es crea amb l'existència de famílies amb una relació duradora i la valoració dels fills.

La família es concep com una unitat formada per un home, una dona i llurs fills⁴⁸. És fonamental també no tan sols el concepte de família nuclear, sinó també la família en sentit més ampli. És l'àmbit natural de convivència, de reunió, de transmissió de valors i de tot tipus de celebracions i actes, ja siguin d'origen religiós, social, cultural o estrictament de caràcter familiar.

La família per a tot musulmà, home o dona, és l'objectiu màxim que s'ha d'aconseguir. No es concep al vida d'una persona si no és el centre del marc de la convivència familiar.

3. EL MATRIMONI

L'Islam considera el matrimoni un compromís sumament seriós, per això els esposos s'han d'esforçar per aconseguir una comprensió i una estabilitat general en la parella. En l'Islam no es permeten els matrimonis de prova o amb una durada determinada. Tampoc es permeten que es canviï sovint de cònjuge, que es tingui parella durant un temps i que després es canviï per una altra.

El matrimoni ha de ser una institució sòlida i estable. És molt greu i condemnable als

⁴⁸ Legalment l'homosexualitat en l'Islam està prohibida, consegüentment, no es preveuen matrimonis que no estiguin formats per la unió d'un home i una dona.

ulls de Déu i dels homes l'adulteri o la promiscuïtat: els musulmans han de dedicar la seva vida a casa seva i a la seva família i seguir el camí recte que mana els preceptes de la religió. El contrari comporta la desintegració de la família, la immoralitat i, sovint i desgraciadament, les malalties venèries i la criminalitat.

El matrimoni en l'islam és un acte molt solemne i sagrat: Déu intervé com a primer testimoni i primera part, se subscriu en nom seu, en obediència a Déu i d'acord amb els seus manaments. Per tant, no és un simple contracte civil o comercial en què s'avaluen beneficis materials i obligacions contraposades entre si.

Un home pot casar-se amb una dona no musulmana sense exigir-li la seva conversió a l'islam, però una dona només es pot casar amb un musulmà. Això es deu al fet que, com en la majoria de les societats, la musulmana és de tradició patriarcal, de manera que els fills estan educats d'acord amb els valors culturals i religiosos del pare. Si aquest és musulmà i la mare no, els fills s'educaran en l'islam, però no passarà el mateix en cas contrari.

Abans de la revelació de l'Alcorà, eren els pares de la dona els que escollien el futur marit, i les filles havien d'acceptar la decisió encara que no els agradés. A partir de la revelació del llibre sagrat, és la dona qui tria o rebutja l'home amb qui formarà una llar⁴⁹. Malgrat tot, en alguns països encara existeix el costum de concertar matrimonis entre famílies, però no d'imposar-lo unilateralment a la dona, ja que, formalment, sempre és amb el seu consentiment.

La cerimònia del matrimoni es pot celebrar a casa del nuvi o de la núvia, davant la presència de l'*adul*, que és el càrrec religiós i administratiu que dóna fe del matrimoni. A més és necessària l'assistència dels musulmans adults, perquè facin de testimoni de l'intercanvi de promeses entre nuvis⁵⁰.

49- El dret d'escollir el marit és un dret conquerit per la dona musulmana ja 1400 anys, molt abans que en d'altres societats.

50- Normalment es fa en aquests termes: *Jo, Mohamed, et prenc a tu, Aixa, filla d'Abd Allah, com a esposa legítima desposada davant Déu i en presència de tots els assistents, d'acord amb les ensenyances de l'Alcorà. Jo prometo fer tot el possible perquè aquest matrimoni sigui un acte d'obediència a Déu, per fer que sigui una relació d'amor, compassió, pau, fidelitat i cooperació. Que Déu sigui testimoni, perquè Déu és el millor dels testimonis. Amén.*

4. EL DIVORCI

El musulmà, des del moment que es casa, sap que és una relació permanent i de contínua harmonia no tan sols entre l'home i la dona, sinó també entre aquests i Déu. El divorci es preveu en l'Islam i en les societats de tradició musulmana. Malgrat tot, és l'últim recurs a què ha de recórrer una parella si hi ha obstacles molt greus que no permetin la reconciliació entre els cònjuges.

Si la situació del matrimoni és irreconciliable, els musulmans, homes i dones, es poden divorciar, però abans hauran de seguir els passos següents:

- Les dues parts afectades han d'intentar de resoldre les seves disputes, abordant les diferències de la millor manera possible i amb el màxim respecte entre els dos.
- Si no ho aconsegueixen, s'han de designar dos àrbitres, un de la família del marit i un altre de la família de l'esposa, que tractaran de posar pau entre ells i resoldre les seves diferències.
- Si no s'arriba a trobar una solució la parella es divorcia. La llei islàmica demana que sigui acceptat per totes dues parts i que es concedeixi amb dignitat i amb el degut respecte.

5. LA POLIGÀMIA

Històricament la poligàmia ha existit en totes les tradicions religioses i cultures. En aquest sentit l'Islam no és diferent de la resta de les grans religions. Malgrat que la poligàmia ja existia amb anterioritat a la revelació de l'Alcorà, l'Islam la va regular establint uns límits i aplicant unes normes socials i familiars molt rígides, però en cap cas la va inventar ni la va fomentar.

Segons la llei islàmica, un home es pot casar fins amb quatre dones, però sempre s'han de complir unes condicions i uns requisits molt determinats. Quan un musulmà

es vol casar per segona vegada amb una altra dona, i sense divorciar-se de la primera, pot fer-ho sempre que la primera dona ho autoritzi. A més és obligatori que tracti totes les esposes de la mateixa manera, amb la qual cosa, les ha de poder mantenir en les mateixes condicions, amb totes les seves necessitats i béns materials.

En un context històric de lluites i batalles, el nombre de vídues era molt elevat, i la poligàmia, com en d'altres societats que també existeix, era una manera d'ocupar-se de les vídues i dels fills orfes d'aquestes dones. Actualment, l'obligació de tractar totes les dones de la mateixa manera, amb el manament diví de mantenir les diferents dones en igualtat de condicions fa que, a la pràctica, la poligàmia estigui desapareixent o que es mantingui en països o zones molt tradicionals.

Encara que la poligàmia ha estat molt estesa en tots els països musulmans i àrabs, actualment pràcticament ha desaparegut, especialment en els països del Magrib.

6. LA MORT

Els musulmans, com els jueus i els cristians, creuen que la vida és només una prova preparatòria per a la pròxima existència, és a dir, la vida després de la mort. Els pilars bàsics de la fe inclouen: el dia del judici final, la resurrecció, el paradís i l'infern. Les persones que han complert amb les seves obligacions com a musulmans i han seguit el bon camí, tindran la recompensa del paradís. En canvi, els que no han seguit els preceptes de l'islam, estaran condemnats eternament a l'infern.

Quan mor una persona, el ritual funerari que se segueix és, en primer lloc, rentar el cos. A continuació se l'embolica amb una roba neta, blanca i sense costures. Després d'una breu oració a la mesquita, el cos es trasllada al cementiri. Tots els musulmans han de ser enterrats⁵¹ sempre a terra, en contacte amb la terra, amb la cara orientada a la Meca.

51. L'únic ritus funerari permès en l'islam és la inhumació. La incineració està completament prohibida, ja que si es crema el cos, la persona no podrà ser reconeguda quan hagi d'entrar al paradís.

Els musulmans consideren aquesta cerimònia com un dels últims serveis que es poden fer per als familiars i una oportunitat per recordar la seva pròpia existència sobre la Terra. El Profeta va ensenyar que hi ha tres coses que poden continuar ajudant una persona després de morir: la caritat que el difunt va fer en vida, el coneixement que va poder transmetre a altres persones i les pregàries que els seus fills faran en memòria seva.

7. LA MESQUITA

La paraula mesquita ve de la paraula àrab *masjid*, que significa “lloc de prostració”, que és la forma més evident de submissió a Déu. El musulmà es postra cinc cops cada dia per fer les seves oracions. Segons una tradició àrab, l'oració és com un corrent d'aigua fresca que flueix per davant de la porta de cada un de vosaltres. Un musulmà s'hi submergeix cinc cops al dia: a l'alba, al migdia, a mitja tarda, al capvespre i a la nit.

La mesquita és la construcció més característica de l'arquitectura, i inclou tots els elements i varietats que defineixen les construccions dels països musulmans. No és pròpiament un terreny net i lliure d'impureses des d'on dirigir les oracions en direcció a la Meca. Normalment són de planta rectangular, amb una sala d'oració coberta i precedida per un pati porxat on hi ha la font de les ablucions.

Des dels primers dies de l'Islam la comunitat musulmana ha creat espais reservats, nets i protegits en el centres de les ciutats per establir-hi l'oració en congregació. En aquest sentit la mesquita és el cor de la comunitat musulmana. No tan sols serveix com a espai d'oració, és també el lloc de coneixement i estudi (algunes van ser escoles i universitats). Les primeres mesquites eren també el centre del municipi i a la vegada, parlament, llocs de reunió i encontre per decidir i solucionar els assumptes de la comunitat.

Les grans mesquites tenen habitualment altres institucions annexes o a prop de caràcter gratuït i benèfic, com escoles⁵², hospitals, albergs per a viatgers, menjadors per als pobres, hospicis per als orfes, escoles, banys públics i de vegades un mercat.

Els elements arquitectònics i funcionals fonamentals d'una mesquita són l'*alminar*, la *quibla*, el *mihrab*, la font de les ablucions, la prestatgeria per a les sabates, el *dikka* i el *kursi*.

- L'*alminar*, *almanara* o minaret. És l'element arquitectònic més característic de la mesquita. Es tracta d'una construcció en forma de torre des de la qual el *muedin*⁵³ crida a l'oració diària. Malgrat que en algunes mesquites es pot cridar a l'oració des de la teulada, és un element molt destacat, i com més alt és el minaret, més lluny arriba la crida a l'oració i hi van més fidels.
- La *quibla* és la paret de la sala de l'oració que mira cap a la ciutat de la Meca, la qual cosa assegura que el creient sàpiga cap on ha de mirar a l'hora de resar.
- El *mihrab*. Sempre assenjala en direcció a la Meca i és el distintiu principal de qualsevol mesquita. És com un nínxol o petita capella⁵⁴ que realment és l'únic lloc sagrat de la casa de l'oració.⁵⁵ Generalment és la part més decorada de la mesquita.
- El *mínbar* o púlpit és a la dreta del minaret. És el lloc des d'on l'imam pronuncia el seu sermó, la *khutba*, després de l'oració del divendres al migdia. El púlpit sol ser de fusta, i normalment està molt decorat. L'imam sol fer el sermó des del graó de baix de tot, ja que només el Profeta va predicar dels del graó de dalt de tot.

52- L'escola s'anomena *madrassa*. Les escoles alcoràniques, és a dir, on s'ensenya la docència de la religió, són les anomenades *madrassa* alcorànica.

53- *Muedin* és el terme àrab de muetzi, és a dir, la persona encarregada de cridar tots els creients a les cinc oracions diàries. El primer muetzi va ser *Bilal*, designat directament per Mohamed per la seva veu clara i dolça, que convidava a anar a l'oració tothom que el sentia.

54- La forma arrodonida i còncava deriva de l'àbsis cristià, introduït a principis del s. VIII per paletes coptes.

55- El *mihrab* en si mateix no és sagrat, com ho és l'altar en les esglésies cristianes. Allò que és sagrat és la direcció que assenjala.

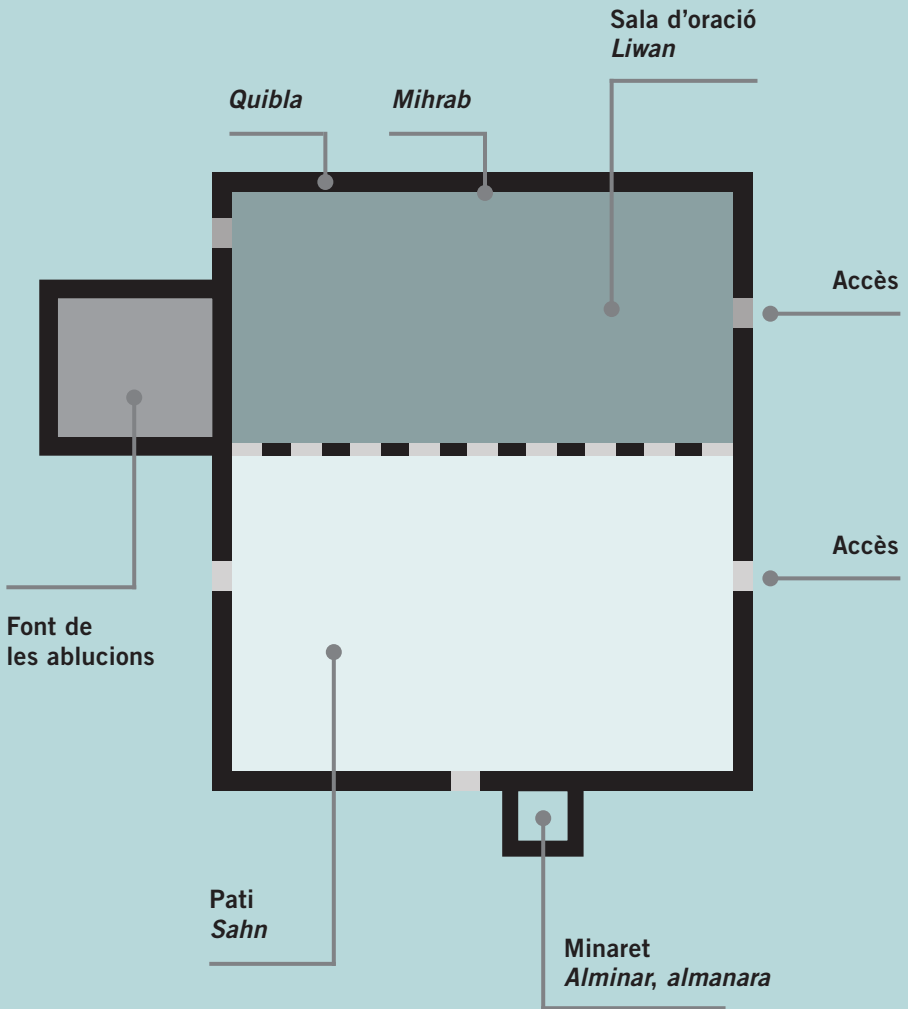

La mesquita

Des dels primers dies de l'islam la comunitat musulmana ha creat espais reservats, nets i protegits en el centres de les ciutats per establir-hi l'oració en congregació.

La mesquita és el cor de la comunitat musulmana. No tan sols serveix com a espai d'oració, és també el lloc de coneixement i estudi (algunes van ser escoles i universitats).

Les primeres mesquites eren també el centre del municipi i a la vegada, parlament, llocs de reunió i encontre per decidir i solucionar els assumptes de la comunitat.

- La font de les ablucions. Tots els musulmans han d'estar nets, de ment i de cos, abans de resar. Per això, abans de les oracions cal que es rentin bé, amb aigua corrent⁵⁶, les mans, la boca i el nas, la cara, els braços, el cap i, finalment, els peus. Això s'ha de fer tres cops consecutius.
- La prestatgeria per a les sabates. El calçat es treu abans d'entrar a la sala de l'oració, per no desfilars amb cap impuresa ritual, i es pot deixar en un prestatge o en un racó de l'entrada.
- La *dikka* o plataforma habitualment està en línia amb el minaret. Els "contestadors", que normalment són els muetzins de la mesquita segueixen les posicions de l'imam i pronuncien les respostes, de manera que els diferents passos de l'oració poden transmetre's a una audiència nombrosa, encara que ara amb la introducció dels altaveus fa cada dia més innecessària aquesta plataforma.
- El *kursi* o faristol sosté l'Alcorà, ja que, normalment, els alcorans de les mesquites són molt grossos. Des del *kursi* recita el *qari*, és a dir, la persona que recita l'Alcorà, i sol ser a prop de la *dikka*.

8. L'IMAM

La paraula *imam*, significa literalment, *el que és a davant*. Etimològicament equival a *president*, tot i que mai no ho traduïm així. Així doncs, l'imam és la persona que dirigeix l'oració dels creients i el que fa la *khutba*, és a dir, el sermó que cada divendres es fa després de l'oració del migdia (*salat ad-Dohr*).

Se sol pensar que els imams són l'equivalent dels capellans o els rabins, no obstant, no és així. La llei estableix les pràctiques religioses (els cinc pilars) que el creient ha de complir. L'Islam no té clergat i un imam, en principi, pot ser qualsevol persona que conegui bé el ritual del rès.

56- En llocs molt secs, com en el desert, on no abunda l'aigua, les ablucions es poden fer amb sorra.

Tradicionalment els imams han estat escollits entre el conjunt de la comunitat i és acceptat per tot els seus membres. Solen ser persones d'una certa edat, que ja han acumulat una certa experiència i tenen un estatus social reconegut.

Els més experimentats o els que tenen més formació fan una funció triple:

- Les funcions religioses, dirigint les oracions diàries i la *khutba* del divendres.
- Les funcions d'ensenyança religiosa, pròpies del mestre alcorànic o *faqih*.
- Les funcions socials, ajudant a resoldre els problemes que sorgeixen entre els membres de la comunitat que dirigeix.

El *mufti*, l'*ulema* o el *faqih* són doctors en lleis, càrrec al qual, en teoria pot aspirar qualsevol creient. El càrrec d'imam el pot dur a terme qualsevol persona que tingui prou coneixements religiosos, ja que l'Islam és una religió sense sacerdoci. D'aquesta manera, tots els membres tenen un mateix estatus religiós. Sovint s'afirma que cada musulmà pot ser el seu propi imam, tan sols és necessari que sàpiga resar correctament.

9. EL DIVENDRES I EL SEU SIGNIFICAT

En totes les religions hi ha un dia de festa setmanal: el dissabte per als jueus, el diumenge per als cristians. Per als musulmans el divendres és el dia més important de la setmana, encara que tradicionalment no és un dia de descans.

De la mateixa manera que els cristians creients el diumenge van a l'església, els musulmans es reuneixen a les mesquites els divendres al migdia per resar conjuntament. És sense cap dubte l'oració més important de tota la setmana, ja que abans de fer les oracions, l'imam fa la *khutba*. Es tracta d'un discurs o sermó que es fa des del *minbar* o púlpit de fusta per a tots els fidels presents. L'imam o qualsevol persona qualificada, comença recitant un versicle de l'Alcorà i continua amb una breu xerrada sobre els assumptes, problemes i inquietuds que puguin haver sorgit entre els membres de la

comunitat durant la setmana, ja siguin d'ordre familiar, social, polític i convivencial, sempre il·lustrat amb comentaris extrets directament de l'Alcorà.

Aquest ritual es fa imitant el que feia el Profeta quan es dirigia a la comunitat de creients, i dura aproximadament mitja hora.

10. EL CALENDARI MUSULMÀ

El calendari musulmà està basat en el cicle de la lluna, per tant, es compon de 354 dies, és a dir, que té 10 o 11 dies menys que el calendari gregorià o calendari solar amb què es regeix Occident.

Aquest cicle lunar està repartit en 12 mesos de 29 o 30 dies, i té com a base el temps que transcorre entre una lluna nova i la següent, és a dir, 29 dies i mig que triga la lluna a fer la volta a la terra⁵⁸. Com que els mesos són més curts, la diferència anual amb el calendari solar és d'11 o 12 dies, i fa la volta a l'any solar cada 31 o 32 anys, durant els quals els anys 2, 5, 7, 10, 13, 16, 18, 21, 24, 26 i 29 són de traspàs. D'aquesta manera l'any té 354 dies i els de traspàs 355, i s'hi afegeix un dia addicional a l'últim mes de l'any.

El calendari arrenca amb l'any nou musulmà, que és el primer dia del primer mes, anomenat *Muharram*. Aquest dia es commemora l'hègira, *higra*, o emigració del Profeta Mohamed i un grup de partidaris seus des de la ciutat de la Meca a la ciutat de Medina, que va tenir lloc el 16 de juliol de l'any 622 de la nostra era.⁵⁹ L'adopció d'aquest esdeveniment va tenir lloc durant el califat d'Omar (Umar ibn al-Hattab), segon califa després de Mohamed.

58- En el calendari musulmà els dies comencen després de la posta de sol, a diferència del calendari solar, que comença a mitjanit.

59- De la mateixa manera que el calendari cristià comença amb el naixement de Jesús, el calendari musulmà ho fa amb l'emigració de Mohamed de la Meca a Medina.

Per saber la diferència d'anys entres els dos calendaris hi ha un sistema de càlcul molt senzill que consisteix a restar 622 de l'any que es vol calcular del calendari solar i dividir el resultat per 0,97.⁶⁰

Els mesos del calendari són els següents:

1. *Muharram* o mes sagrat o de l'any nou.
2. *Safar* o mes de la partida.
3. *Rabi al-awal* o mes de la primavera.
4. *Rabi al-thaany* o mes de la continuació de la primavera.
5. *Jumada al-awal* o mes de la sequera.
6. *Jumada a-thaany* o mes de la continuació de la sequera.
7. *Rajab* o mes de respecte i abstinència.
8. *Shaban* o més de la germinació.
9. *Ramadan* o mes de la gran calor.
10. *Shawwal* o mes de l'aparellament dels animals.
11. *Thul Qhada* o mes del descens.
12. *Thul Hijjah* o mes de la peregrinació.

Els noms dels mesos, alguns dels quals fan referència a estacions de l'any, es remunten al calendari àrab preislàmic, quan cada tres anys s'afegia un mes per tal de mantenir el calendari lunar en harmonia amb la naturalesa.

11. LES CELEBRACIONS MÉS DESTACADES

Els musulmans, com els fidels d'altres confessions, celebren festivitats que els serveixen de guia en les seves devocions. Les dues festivitats més importants, perquè el Profeta els va ensenyar a fer-ho així, són les de l'*Aid al-Fitr* i de l'*Aid al-Adha*. També és obligatori el dejuni en el mes del ramadà.

⁶⁰- Per fer la conversió de l'any 2009 al calendari musulmà, les operacions que s'han de fer són: $2009 - 622 = 1387$; $0,97 = 1430$. És a dir, l'any 2009 és l'any 1430 del calendari musulmà.

- *l'Aid al-Adha*, o festa del Sacrifici del xai.

Se celebra el dia 10 del *Thul Hijjah*, i les celebracions poden allargar-se durant tres dies. És la festa més important del calendari musulmà. Comemora el dia en què Abraham, en prova de devoció a Déu, estava a punt de sacrificar el seu fill Ismael. En l'últim moment, i reconeixent la seva submissió i devoció, Déu, a través d'un àngel li va enviar un xai perquè el sacrificqués en lloc del seu fill.

Els musulmans es vesteixen amb els seus millors vestits i viuen aquesta festa tant a casa seva com a les mesquites, on reciten uns versicles que només es canten durant les dues festes anuals i els enterraments. S'inicia la festa en espera de l'oració en comú, al mateix temps que ho fan els peregrins que són a la ciutat santa de la Meca. Finalment es fa un àpat en què se sacrifica un xai i s'hi conviden mútuament. La tradició estableix que cada família ha de sacrificar un xai⁶¹, del qual es faran tres parts: una per a la família que l'ha sacrificat, una altra per a familiars i amics i la tercera es dóna a una família que no ha tingut mitjans per comprar un xai.

Tot bon musulmà, si disposa de mitjans econòmics suficients, té l'obligació de peregrinar almenys una vegada a la vida a la Meca. L'aspiració de tots és poder fer-ho durant la celebració del *Hajj*.

- El *Ramadà*.

El mes del ramadà és el novè mes de l'any lunar musulmà. Aquest període està destinat a celebrar el record de la revelació a Mohamed de l'Alcorà. És el mes del dejuni, de l'observança i del recolliment. Totes les persones, excepte els nens, les persones grans, els malalts, els dones embarassades, les que donen el pit o tenen la menstruació i els que són de viatge han de guardar dejuni durant les hores diürnes, sense poder menjar, beure, fumar ni tenir relacions sexuals fins a la posta de sol. El dejuni consisteix a no prendre cap aliment sòlid, ni beguda, des de l'alba fins a la posta.

61- Si no es pot sacrificar un xai s'ha de sacrificar una cabra, o una vaca o un camell.

A més, el ramadà és una prova d'autodomini, paciència i compassió, a més de complir una important funció de cohesió social. Respon a un conjunt de valors espirituals i socials. És, d'una banda, un mes d'apropament i de submissió a Déu, de superar els desitjos i les passions, del compliment de les pregàries rituals i de la superació davant les adversitats de la vida. D'altra banda, és el mes de la caritat, de l'atenció als que pateixen i de les bones obres cap a les persones necessitades.

- *Aid al-Fitr*, o festa final del *Ramadà*.

És la festa del trencament del dejuni, i se celebra el primer dia del mes de *Shawwal*. Se celebra la superació del mes del dejuni durant el ramadà i totes les restriccions que comporta. En aquest dia els musulmans es desitgen benediccions i felicitat. Comencen el dia banyant-se i vestint robes noves. Després van a la mesquita per fer les oracions. Juntament amb l'*Aid al-Adha* són els dos dies que més persones van a l'oració.

Després s'intercanvien regals i se sol complir amb l'obligació del *Zakat*, almoïna a les persones necessitades. Al llarg del dia es reflexiona sobre la vida i els actes que cada persona ha fet durant l'any anterior. A més es visiten parents i amics per desitjar-los una bona festa. És el moment propici per intentar llimar les possibles diferències que poden haver sorgit i començar una nova forma de vida en pau i reconciliació.

Trobem d'altres celebracions que també són importants dins el calendari musulmà. Algunes són:

- *Lailat al-Qadr* o Nit de la revelació. Se celebra el dia 27 del mes del ramadà i, segons la tradició, és la nit que Déu va revelar el sagrat Alcorà a Mohamed. Els musulmans dediquen la nit a resar i a llegir l'Alcorà. D'acord amb la sura 97, *El destí*, *La nit de la Majestat és millor que mil mesos. Els àngels i l'esperit hi baixen, amb permís del seu senyor, per fer-se càrrec de tot. Pau...*

- *Mawlid al-Nabawi*, o el dia del naixement del Profeta, que és el dotzè dia del *Rabi al-Awal*. S'acostuma a celebrar escoltant els actes del Profeta.
- *Lailat al-israh wa al Miraj* o la Nit de l'Ascensió. Se celebra el dia 27 del mes de *Rajab* i es commemora la nit del desè any en què Mohamed va pujar al cel i després va tornar a la terra amb instruccions de Déu que incloïen el nombre d'oracions diàries de l'Islam.

Encara hi ha dues celebracions més que són importants:

- *L'Ashura*, el dia 10 del *Muharram*, data en què es recorda que Noè va abandonar l'arca, Moisès va salvar els israelites de l'opressió del faraó, i el martiri de Hussein a la ciutat de Karbala. És la festivitat més important dels musulmans de tradició xiïta.
- L'últim divendres del ramadà, quan els musulmans fan una visita especial a la mesquita per acomiadar el mes de dejuni.

Com en les altres grans confessions monoteïstes, el calendari religiós musulmà es basa, en gran mesura, en les estacions de l'any i en els treballs tradicionals vinculats al cicle de la naturalesa, l'agricultura i la ramaderia.

Sense cap dubte, les celebracions més destacades actualment estan relacionades directament amb la revelació del llibre sagrat, amb la vida i els actes del Profeta i amb els pilars de la religió. Cada una de les festes o celebracions intenta recordar als creients els valors i preceptes que fomenta l'Islam: la pau, la convivència, la fraternitat entre els pobles i la solidaritat entre totes les persones.

Glosari de termes

Ablucions. Purificació religiosa que s'ha de fer abans de cada oració. Poden ser majors, que requereix rentar tot el cos, o menors, que precisa del *wudu*, que consisteix en rentar-se tres vegades les mans, la cara, boca, nas, el cap, les orelles, els braços fins a l'alçada dels colzes i els peus fins els turmells.

Abu Tàlib. Oncle del Profeta Mohamed i pare del seu cosí i quart califa Ali. Es va fer càrrec de la seva educació fins a la mort del seu avi.

Adam. Segons la tradició, primer profeta de l'Islam i fundador de la Kaâba.

Adul. Càrrec religiós i administratiu que dóna fe del matrimoni entre musulmans.

Aid El-Adha. És la festa més important del calendari musulmà. Comemora el dia en que Abraham, en prova de la seva devoció a Déu, havia de sacrificar al seu fill Ismael. En el darrer moment, Déu li va enviar un xai per a que el sacrificqués en substitució del seu fill. La tradició estableix que cada família ha de matar un corder per a celebrar la festa, en prova de devoció a Déu.

Aid El-Fitr. També és coneguda com a Festa final del Ramadà o Festa petita. És la festa de la ruptura del dejuni després del mes de Ramadà i es celebra el primer dia del mes de *Shawwal*.

Aia. Nom de cadascuna de les divisions de les sures o capítols de l'Alcorà.

Aiatol·là. Títol que es dóna entre els xiïtes als teòlegs que pertanyen a la més alta jerarquia. Se'ls reconeix la capacitat de poder establir nova jurisprudència.

Aixura. És el dia 10 del mes de *Muharram*. Es recorda que Noé va abandonar l'arca, Moisés va salvar als israelians del faraó i la mort de Hussein, fill d'Alí, a la ciutat de Karbala. És la festa més important entre els musulmans de tradició xiïta.

Al-Andalus. Nom que van rebre els territoris de la Península Ibèrica que estaven sota la influència política i religiosa de l'Islam entre els segles VIII i XV.

Alcorà. *Al-Qur'an*, és el text sagrat de l'Islam. En àrab, el seu nom significa “recitació”, “lectura recitada”. En les seves pàgines es troba el conjunt de revelacions que Déu va fer al profeta Mohamed.

Alfaquí. Expert en *fiqh* o dret islàmic. Entre altres funcions, és la persona que ensenya la religió.

Alí. El seu nom era *Alí ibn Abu Talib*. Nascut cap a l'any 600, era el cosí de Mohamed, però després es va convertir també en el seu gendre al casar-se amb la seva filla Fàtima. Va ser el darrer dels quatre grans Califes.

Al-là. Nom amb el qual es designa a Déu en llengua àrab, que va revelar el llibre sagrat, l'Alcorà, al Profeta Mohamed mitjançant l'arcàngel Gabriel.

Alminar. Nom àrab de minaret que és l'element més característic de la mesquita. És una construcció en forma de torre des de la qual es crida als fidels per a les oracions diàries.

Al-qadar. Sext dogma de la fe. És la creença en el destí, que comporta la creença en Déu com a creador de les criatures i dels aconteixements.

Amazigh. Població originària del nord de l'Àfrica abans del procés d'arabització del segle VII. Denominats popularment com a berebers.

Amir al-muminin. Títol que es donava al Califa com a “sobirà dels creients”.

Ansar. Grup de seguidors del Profeta que van acompanyar-lo en la seva emigració de la ciutat de La Meca a Medina perseguits pels politeïstes.

Arafa. Nom d'una muntanya propera a la ciutat de la Meca on es reuneixen els fidels per a demanar els seus desitjos a Déu, el seu perdó i la seva misericòrdia durant el Peregrinatge.

Arkan Al-Islam. Nom en àrab dels Pilars de l'islam, que són les cinc obligacions principals dels musulmans i considerades els puntals de la *umma* o comunitat de creients: la professió de fe, l'oració, la caritat a través d'un donatiu a la comunitat, el dejuni durant el Ramadà i la peregrinació a la Meca.

Azrail. Nom que se li dóna a l'àngel de la mort a l'islam.

Bismillah. Fórmula que eludeix a la frase “en el nom de Déu, el Clement i el Misericordiós” que es troba a totes les sures de l'Alcorà. Es pronuncia abans de qualsevol acte important per a poder obtenir la benedicció divina. Normalment encapçala els principals escrits, tant públics com privats.

Burka. Vestit que s'utilitza al Pakistan i a l'Afganistà que cobreix tot el cos de la dona, deixant només una petita reixa a l'alçada dels ulls i el nas per poder-hi veure. Originàriament només la utilitzaven les dones de bona posició de l'ètnia paixtú, però malauradament s'ha fet famosa per l'obligació d'utilitzar-la per totes les dones imposada pels talibans.

Coptes. Grup religiós minoritari d'Egipte que és de tradició religiosa catòlica.

Dikka. És una plataforma on se situen els “contestadors”, que segueixen les postures i pronuncien les respostes, de manera que els diferents passos de l'oració es poden transmetre a una audiència més nombrosa.

Drusos. Minoria religiosa xiïta del Líban.

Fatiha. Nom de la primera sura de l'Alcorà, “l'obertura”.

Fàtima. Filla del Profeta i dona d'Alí.

Fatwa. Pronunciament religiós basat en la llei islàmica i en la tradició. Només la pot pronunciar un muftí.

Fiqh. Dret islàmic que divideix el comportament humà en cinc categories. A l'Alcorà significa “coneixement profund”, però amb el temps va canviar el seu significat i se li atribueix el significat de “coneixement normatiu de l'Islam”.

Haditz. Terme àrab que designa els hadissos, que són relats curt que tracten sobre les paraules, vivències i consells del Profeta.

Haiximites. Nom del clan al qual pertanyia el Profeta, de la tribu àrab dels Quraixites.

Hajj. Peregrinació anual dels fidels a la ciutat de la Meca. És un dels cinc pilars fonamentals de l'Islam, i obligació per a tots els musulmans.

Halal. Aliments permesos en el règim alimentari dels fidels. En un sentit genèric, s'aplica a tot el que és permès i es saludable.

Hanafita. Escola sunnita fundada per *Abu Hanifa*, actualment molt estesa a Turquia, Xina, la Índia i als països que van pertànyer a l'imperi Otomà.

Hanbalita. Escola sunnita fundada per *Ahmad Ibn Hanba*, com a resultat d'una escissió de l'escola Malikita. Actualment és, sens dubte, la més rigorista i la que fa una lectura més restrictiva i tradicional. Només està implantada a l'Àrabia Saudita.

Haram. Aliments prohibits o il·lícits, com l'alcohol i la carn que no hagi estat sacrificada d'acord amb els preceptes musulmans, especialment la carn de porc. Literalment és “allò que exclou” (del camí recte i de les bones obres).

Higra. Emigració del Profeta de la ciutat de la Meca a la de Medina el 16 de juliol del 622. Aquest fet marca el primer dia del calendari musulmà.

Hijab. Mocador que fan servir les dones musulmanes magrebines per cobrir-se el cap.

Hiraà. Nom d'una muntanya propera a la ciutat de la Meca on el Profeta es retirava a meditar i va rebre la revelació.

Hussein. Fill d'Alí mort a la ciutat de Karbala l'any 680. El seu martiri és celebrat anualment per la comunitat xiïta amb la festa de l'*Aixura*.

'Isa. Nom àrab de Jesús, fill de Maria, considerat un dels majors profetes enviats per Déu per a predicar a la humanitat.

Iatrib. Nom d'un oasis de la Península Àràbiga situat a 400 Km. al nord de La Meca que va donar aixopluc al Profeta i als seus seguidors. Actualment és la ciutat de Medina, segona ciutat santa de l'Islam.

Ibrahim. Profeta de l'Islam. Déu li va demanar, per a provar la seva devoció, que sacrificués al seu fill gran Ismail. Moments abans de matar-lo, Déu li va enviar un corder per a substituir-lo. Aquest episodi és la base de la festa més important del calendari musulmà, l'*Aid ad-Adha*, o festa del sacrifici.

Imam. Persona que dirigeix l'oració entre els fidels i el que dirigeix la *Khutba* o discurs del divendres abans de l'oració del migdia. Literalment significa "el qui està al davant".

Islam. Religió que segueix les doctrines revelades per Déu al profeta Mohamed a través del dictat de l'àngel Gabriel, recopilades en el llibre sagrat de l'Alcorà. Actualment hi ha més de 1.200 milions de seguidors a tot el món.

Ismail. Primogènit d'Ibrahim, Abraham.

Jadija. Esposa del Profeta, quinze anys més gran que ell. Era una vídua rica, propietària de les caravanes que Mohamed conduïa.

Jerusalem. Originàriament les oracions es dirigien cap *Al-Quds*, el seu nom en àrab. Està considerada la tercera ciutat santa de l'Islam.

Jibril. Nom àrab de l'àngel Gabriel, que va revelar el contingut de l'Alcorà al Profeta per mandat diví.

Jihad. Concepte alcorànic que literalment significa esforç, superació (en el camí de Déu) en el comportament dels fidels. Sovint es tradueix erròniament per “guerra santa”.

Kaâba. Edificació cúbica situada en el pati de la gran mesquita de la Meca. Segons la tradició, va ser el primer temple dedicat a Déu per Adam i reconstruït per Abraham.

Karbala. Ciutat d'Iraq on es va produir una batalla que va determinar l'escissió entre sunnites i xiïtes, i la mort de Hussein, el fill d'Alí a l'any 680.

Khalifa. Literalment “representant” o “successor”. Títol que van prendre els quatre successors del Profeta.

Khutba. Discurs o sermó que realitza l'imam cada divendres abans de l'oració del migdia.

Kufa. Nom de la mesquita on va morir Alí, el quart califa, cosí i gendre del Profeta.

Kurds. Minoria ètnica que es troben distribuïts entre Turquia, Iraq, Iran i Síria.

Kursi. Nom àrab que rep l'atri que sosté l'Alcorà en la mesquita.

Leilat El-Qadr. Denominada també “nit de la revelació”. Es celebra el dia 27 del mes de Ramadà, i segons la tradició, és la nit que Déu va revelar l'Alcorà a Mohamed.

Madrasa. Terme àrab per a designar l'escola. Les escoles on s'imparteixen classes de religió es denominen madrasses coràniques.

Màgrib. Literalment significa “on es pon el sol”. És una àrea geogràfica que comprèn tots els països situats a l'occident del món àrab: Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia i Mauritània.

Malikita. Escola sunnita fundada per *Malik Ibn Anas* fortament implantada en tots els països del Màgreb, Àfrica subsahariana, el sud d'Egipte, Sudan i Malàisia.

Maronites. Minoria religiosa cristiana del Líban.

Mariam. Nom àrab de Maria, la mare de Jesús. La sura 19 està dedicada completament a ella.

Maxjid. Terme àrab per a denominar la mesquita, lloc d'oració del musulmans. Literalment significa "lloc de postració".

Maxriq. Literalment vol dir "on surt el sol" i correspon a la zona de la Península Aràbiga i el Pròxim Orient.

Meca. Nom de la primera ciutat santa de l'Islam. Ciutat on es troba la Kaâba, la Casa de Déu on tots els musulmans del món dirigeixen les seves oracions.

Medina. Segona ciutat santa de l'Islam. *Medina al-Munawara*, està situada a uns 400 km. al nord de la Meca. Originàriament era coneguda com l'oasi de Iatrib, però des de l'emigració del Profeta va rebre el nom de la Casa de la Sunna, *Dâr as-Sunna*.

Mihrab. És una construcció en forma de nínxol o petita capella, normalment molt decorada, construïda en direcció a la Meca. És la part més important de la mesquita.

Mínbar. És el púlpit des don l'imam pronuncia el seu sermó després de l'oració del divendres al migdia.

Mohamed. Nom del Profeta de l'Islam que va rebre la revelació del sagrat llibre. En àrab significa "ple d'elogis", "el molt lloat" o "el que lloa". El seu nom complet era *Abu-El-Qasim Mohamad ibn 'Abd'Alah ibn 'Abd al Mutalib ibn Hachim*.

Mudawana. Nom que rep al Marroc el Codi de la Família.

Muedin. Terme àrab de muezí, que és la persona encarregada de cridar als fidels a les cinc oracions diàries.

Muftí. Doctor en la llei islàmica encarregat de donar respostes jurídiques a petició d'un jutge o d'un particular.

Musa. Nom àrab del profeta Moisès.

Najaf. Ciutat iraquiana on va ser enterrat Alí. Ciutat santa per als xiïtes.

Niqab. Prenda que utilitzen les dones per a cobrir-se tot el cos, normalment de color negre, deixant al descobert únicament els ulls. Molt utilitzat en els països de la Península Aràbiga.

Omar. *Umar Ibn al-Hattab*, segon califa i pare de *Hafsa*, una de les dones del Profeta. Va prendre el títol d'*amir al-muminin*, “Emir dels creients”, i va començar l’expansió política de l’Islam.

Omeies. Dinastia àrab sunnita instal·lada a Damasc que va governar a l’Al-Andalus fins l’any 1031.

Ortodoxes. Minoria religiosa cristiana del Líban.

Profeta. Denominació que reben els enviats de Déu als homes per a predicar la seva paraula. L’últim gran profeta va ser Mohamed.

Quibla. Nom que rep la paret de la sala d’oració de la mesquita que està orientada a la ciutat de la Meca.

Quraixites. Poderosa tribu àrab establerta a la Península Aràbiga que dominava les rutes comercials. A aquesta tribu pertanyia el clan dels Haiximites, al qual pertanyia la família del Profeta.

Raixidun. Nom que van rebre els quatre primers califes que van succeir a Mohamed (Abu Bakr, Oman, Utman i Alí), anomenats també els Quatre Grans Califes, Califes Ortodoxes o “els ben guiats”.

Rahim. Un dels atributs que se li dona a Déu al nomenar-lo. Literalment vol dir, el Misericordiós.

Rahman. El Clement, un altre atribut que s'associa a Déu al nomenar-lo.

Ramadà. Novè mes del calendari musulmà. És el mes sagrat, atès que l'Alcorà li va estar revelat al Profeta Mohamed en aquest mes. Mentre dura tot el mes de Ramadà, tots els musulmans han de fer dejuni durant les hores diürnes.

Rasul. Terme que s'utilitza per a designar al Profeta com al missatger de Déu.

Salam. Paraula que significa pau. Forma part de la salutació que utilitzen els musulmans, *salam aleikum*, és a dir, que la pau estigui amb tu.

Salat. Terme àrab per a designar l'oració, segon pilar de l'Islam, que consisteix en realitzar cinc oracions diàries.

Sawm. Dejuni, prohibició que res entri en el cos durant les hores de llum del mes de Ramadà.

Shahadah. Primer pilar de l'Islam. És la professió de fe, i consisteix en dir, públicament, que només existeix un Déu i que Mohamed és el seu Profeta.

Suleiman. Nom àrab de Salomó, un dels profetes de l'Islam.

Sunna. Literalment "tradició". És la recopilació dels hadissos considerats correctes pels especialistes.

Sunnites. Una de les dues grans branques de l'Islam. Està dividida en quatre escoles jurídiques i és la més estesa a tot el mon. Actualment entre el 80 i el 90% dels musulmans són sunnites.

Sura. Nom de cadascuna de les 114 divisions de l'Alcorà. Habitualment es tradueix el terme per el de "capítols". Cada sura es subdivideix en passatges curts anomenats aleies.

Xador. Prenda de vestir que utilitzen les dones de tradició xiïta, normalment de color negre que les cobreix de cap a peus, deixant només la cara descoberta. És obligatori a l'Iran i molt utilitzat per les dones xiïtes d'Iraq.

Xafiïta. Escola sunnita fundada per *Idris al-Shii*. Estesa per Egipte, Àfrica Oriental, Indonèsia i Filipines.

Xària. Llei islàmica que consisteix en aplicar tots els preceptes alcorànics i basada en el *fiqh* o dret islàmic.

Xiïtes. Una de las dues branques de l'Islam. Etimològicament la paraula ve de *shī'at 'Alī*, és a dir, el “partit d'Alí”. Va aparèixer en motiu de la successió del tercer califa, al ser desposseït Alí, cosí i gendre de Mohamed, per *Muawiya*. Actualment és la branca més estesa a l'Iran i, en tot el mon, representa el 10% dels musulmans.

Ulema. Expert en dret alcorànic, superior en importància i coneixements a l'imam i al faqih.

Umma. Comunitat de creients musulmans de tot el mon.

Utman. Utman Ibn Affan, tercer califa. Va ser un important home de negocis de la Meca que va fixar la versió definitiva de l'Alcorà.

Zakat. Un dels pilars de l'Islam que consisteix en donar una part dels beneficis per a les persones necessitades. El significat original és “purificació” i “creixement”. D'aquesta manera es purifiquen les riqueses de les persones i s'ajuda a establir una major justícia social i econòmica.

NOTA DE L'AUTOR

Vull agrair el suport que he tingut per a fer aquest text a la Soumia Elchchahdi, per la seva empenta i pel suport que en tot moment he rebut, animant-me a continuar en els moments difícils. A Josep Garcia, persona a la que aprecio profundament, que ha fet una revisió del text, ajudant-me a fer-lo més comprensible. Al Mofadal Jebari i al Driss Ahmadi, presidents de les associacions Annour i Al-Ouahda respectivament, per la bona acollida que van fer del projecte. A la Maria Fradera per la traducció del text al català. Finalment, vull agrair els comentaris i les aportacions del Consell Cultural i Islàmic de Catalunya, en especial les d'en Younes Harrak.

Aquest text està dedicat a la meva família, i sobretot a les meves filles, Laia i Elisenda. I també a totes aquelles persones que pateixen i que són víctimes, malauradament, del fanatisme i dels països que volen resoldre els conflictes i les diferències amb la guerra, augmentant així l'odi i la incomprensió entre les persones i els pobles.

Tant de bo que la lectura d'aquest text serveixi per apropar-nos a tots una mica més...

Mataró, setembre de 2009 / *Ramadà 1430.*

